

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Кафедра міжнародної комунікації і політології

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему

**МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ ТА КНР: СТАН ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Галузь знань 29 – Міжнародні відносини

Спеціальність 291 – Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Освітня програма Міжнародна інформація

ДРМВІ. 291

Виконала: здобувач групи МВІм-21-1 _____ Є.І. Гулеватий
(підпис)

Керівник: к. політ.н. _____ Ю.С. Мудрик
(підпис, дата)

До захисту допускаю:

Зав. кафедри
Міжнародної комунікації
та політології

_____ О.О. Заславська
(підпис, дата)

_____ 2022 р.

Хмельницький, 2022

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: міжнародних відносин

Кафедра міжнародних відносин та туризму

Рівень вищої освіти: Другий(магістерський)

Галузь знань 29 – Міжнародні відносини

Спеціальність 291 – Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Освітня програма Міжнародна інформація

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри міжнародної комунікації та політології

Заславська О.О.

01.09.2021 р.

ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Гулеватий Євгеній Ігорович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Міжнародні відносини України та КНР: стан та перспективи розвитку», керівник роботи Мудрик Ю.С., к. політ.н., доц

Затверджено наказом ректора університету від 25.08.2021 р. № 102

2. Строк подання студентом роботи на кафедрі 13.12.2021 р.

3. Вихідні дані до роботи: *матеріали міжнародних організацій, міжурядових європейських організацій, державних органів влади, інформаційно-аналітичних центрів, статистичні звіти, публікації в ЗМІ, Інтернет, виступи провідних політиків та лідерів суспільної думки.*

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, що їх належить розробити):

- дати загальну характеристику Україні та КНР;
- охарактеризувати відносини між Україною та КНР в економічній, гуманітарній та політичній сферах;
- з'ясувати вплив військової агресії Росії на відносини між Україною та КНР;
- проаналізувати співробітництво країн в рамках міжнародних організацій;
- здійснити когнітивне картування українсько-китайських відносин;
- спрогнозувати розвиток українсько-китайських відносин .

5. Дата видачі завдання 01.09.2021 р.

Керівник

Завдання прийняв до виконання

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір теми і складання бібліографії.	02.09 – 22.09.21	
2	Вивчення стану проблеми за темою «відносини між Україною та КНР в економічній, гуманітарній та політичній сферах»	23.09 – 03.10.21	
3	Збір фактичного матеріалу.	04.10–27.10.21	
4	Уточнення мети, задач і обґрунтування концепції роботи.	27.10 – 31.10.21	
5	Вибір методів аналізу матеріалів. Попереднє формулювання гіпотез, припущень, тощо.	31.10 – 07.11.21	
6	Обробка зібраного матеріалу.	07.11 – 19.11.21	
7	Виявлення тенденцій, схем розвитку проблемної ситуації, прогнозування та формулювання підходів до розв'язання проблеми.	19.11 – 22.11.21	
8	Підготовка тексту основної частини роботи. Формулювання висновків за розділами.	22.11 – 08.12.21	
9	Підготовка текстів виступу та загальних висновків.	08.12 – 11.12.21	
10	Здача роботи на рецензування	14.12.2022	

Студент-дипломник _____
(підпис)

Керівник роботи _____
(підпис)

АНОТАЦІЯ

на дипломну роботу Гулеватого Євгенія Ігоровича

Тема роботи: Міжнародні відносини України та КНР: стан та перспективи розвитку

Спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії (Міжнародна інформація)»

Науковий керівник: к. політ. н. Мудрик Ю.С.

м. Хмельницький, 2022 р.

Дипломна робота виконана на 87 с., містить 6 таблиць, 22 рисунків, список використаних джерел складається зі 48 найменувань.

Ключові слова: Україна, КНР, Китай, міжнародні відносини, економічна складова відносин, політична сфера відносин, безпека, співробітництво.

Дипломна робота присвячена актуальній проблемі сьогодення – розвитку українсько-китайських відносин. Вона включає комплекс питань теоретичного та практичного характеру, які пов'язані з аналізом розвитку українсько-китайських відносин, виявленням основних факторів впливу на відносини і прогнозування розвитку українсько-китайських відносин.

У першому розділі подається загальна характеристика України та КНР, історія їхніх відносин, розкривається поняття глобалізації і досліджується її вплив на різні сфери розвитку суспільства.

В другому розділі аналізується динаміка розвитку та стан відносин між Україною та КНР в економічній, гуманітарній та політичній сферах. Розглядається співробітництво країн в межах міжнародних організацій. Проводиться аналіз співробітництва України та КНР через призму ЗМІ.

У третьому розділі за допомогою когнітивної моделі визначається вплив основних факторів на сучасний стан українсько-китайських відносин. Проводиться прогнозування розвитку українсько-китайських відносин, за допомогою розробки сценаріїв. Пропонується найбільш оптимальний шлях розвитку українсько-китайських відносин.

ANNOTATION

for the thesis of Hulevatyi Yevgeniy Ihorovych

The topic of the work: International Relations of Ukraine and the People's Republic of China: State and Prospects for Development

Specialty: 291 "International Relations, Public Communication and Regional Studies (International Information)"

Academic supervisor: Ph.D. in Political Science Mudryk Y.S.

Khmelnyskyi, 2022

The thesis is completed on 87 pages, contains 6 tables, 22 figures, the list of used sources consists of 48 items.

Keywords: Ukraine, PRC, China, international relations, economic component of relations, political sphere of relations, security, cooperation.

The thesis is devoted to the actual problem of today - the development of Ukrainian-Chinese relations. It includes a complex of theoretical and practical questions related to the analysis of the development of Ukrainian-Chinese relations, the identification of the main factors influencing relations and forecasting the development of Ukrainian-Chinese relations.

The first chapter provides a general description of Ukraine and the People's Republic of China, the history of their relations, reveals the concept of globalization and examines its impact on various spheres of social development.

The second chapter analyzes the dynamics of development and the state of relations between Ukraine and the People's Republic of China in the economic, humanitarian and political spheres. The cooperation of countries within international organizations is under consideration. An analysis of cooperation between Ukraine and the People's Republic of China is carried out through the lens of mass media.

In the third chapter, the influence of the main factors on the current state of Ukrainian-Chinese relations is determined using a cognitive model. Forecasting of the development of Ukrainian-Chinese relations is carried out using the development

of scenarios. The most optimal way of development of Ukrainian-Chinese relations is proposed.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК РИСУНКІВ.....	8
ПЕРЕЛІК ТАБЛИЦЬ.....	10
ВСТУП.....	11
РОЗДІЛ 1 ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ ТА КНР: ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД.....	13
1.1 Загальна характеристика України та КНР.....	13
1.2 Ретроспектива становлення відносин України і КНР.....	17
1.3 Історіографія дослідження та розробки проблематики відносин України та КНР.....	21
РОЗДІЛ 2 ВІДНОСИНИ МІЖ УКРАЇНОЮ І КНР НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....	25
2.1 Економічні відносини України і КНР.....	25
2.2 Політична взаємодія.....	31
2.3 Інформаційна складова відносин.....	38
2.4 Україна і КНР в контексті глобальної безпеки.....	43
2.5 Енергетична безпека.....	49
РОЗДІЛ 3 МОДЕЛЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА КНР.....	55
3.1 Гравітаційна модель зниження транспортних витрат.....	55
3.2 Моделювання українсько-китайських відносин за допомогою когнітивної карти.....	61
3.3 Прогнозування розвитку відносин України та КНР на основі методу сценаріїв.....	74
ВИСНОВКИ.....	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	82
ДОДАТКИ.....	88

ПЕРЕЛІК РИСУНКІВ

Рисунок 1.1 - Документи, що регулюють політичні відносини між Україною та КНР.....	18
Рисунок 1.2 – Документи, що регулюють економічні відносини між Україною та Китаєм.....	19
Рисунок 2.1 – Товарообіг між Україною та Китаєм за 2015-2020 рр.	25
Рисунок 2.2 – Експорт та імпорт товарів між країнами у % до ВВП України	26
Рисунок 2.3 – Статті українського експорту до Китаю за 2020 рік, млрд. дол.	27
Рисунок 2.4 – Статті українського імпорту з Китаю за 2020 рік, млрд. дол.	27
Рисунок 2.5 – Структура експорту та імпорту послуг за 2020 р., %	29
Рисунок 2.6 – Прямі іноземні інвестиції з Китаю в Україну 2015-2021 рр. млн. дол.	30
Рисунок 2.7 – Структура ПІІ Китаю в економіку України за 2020 р.	31
Рисунок 2.8 – Рейтинг економічної свободи України та Китаю	35
Рисунок 2.9 – Військові витрати Китаю	44
Рисунок 2.10 – Військові витрати України	44
Рисунок 2.11 – Імпорт фотоелектричних приладів з Китаю до України	51
Рисунок 2.12 – Виручка Active Solar / CNBM в Україні, млн. дол.	52
Рисунок 3.1 – Динаміка експорту з України до Китаю	60
Рисунок 3.2 – Когнітивна модель стану українсько-китайських відносин	62
Рисунок 3.3 – Значення контурів зворотного зв'язку	72
Рисунок 3.4 - Вплив керуючих факторів системи на цільовий фактор “Українсько-китайські відносини”	73
Рисунок 3.5 – Вплив основних факторів на “Українсько-китайські відносини” за сценарієм 1	74
Рисунок 3.6 – Вплив основних факторів на цільовий “Українсько-китайські відносини” за сценарієм 2	75

Рисунок 3.7 – Вплив основних факторів на цільовий “Українсько-китайські відносини” за сценарієм 3	76
Рисунок 3.8 – Вплив основних факторів на цільовий “Українсько-китайські відносини” за сценарієм 4	77

ПЕРЕЛІК ТАБЛИЦЬ

Таблиця 2.1 – Обсяги зовнішньої торгівлі послугами України з Китаєм	28
Таблиця 2.2 – Індекс демократії за 2020 рік	34
Таблиця 2.3 – Зустрічі вищого керівництва КНР та України	37
Таблиця 2.4 – Рівень політичних прав та громадянських свобод	39
Таблиця 3.1 – Моделі оцінки торгових еластичностей	58
Таблиця 3.2. Збільшення добробуту через мінімізацію транспортних витрат	59

ВСТУП

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що співробітництво між КНР та Україною в економічній, політичній та інших сферах може спричинити покращення позицій останньої на міжнародній арені та покращення добробуту в середині країни. Китай є одним з головних стратегічних та найперспективніших партнерів України ще з часів отримання незалежності України.

Мета роботи полягає у вивченні сучасного стану і визначенні особливостей та перспектив міжнародних відносин між Україною та КНР.

Для досягнення поставленої мети потрібно виконати наступні **завдання**:

- провести загальну характеристику України та КНР;
- розглянути процес становлення відносин України та КНР;
- розглянути історіографію дослідження та розробки проблематики відносин України та КНР;
- проаналізувати економічні відносини України та КНР;
- дослідити політичну взаємодію між країнами;
- розглянути інформаційну складову відносин;
- розглянути позиції Україна і КНР в контексті глобальної безпеки;
- проаналізувати діяльність держав в контексті енергетичної безпеки;
- спрогнозувати розвиток відносин між державами.

Об'єктом дослідження є міжнародні відносини між Україною та КНР.

Предмет дослідження: дослідження є українсько-китайське співробітництво в основних сферах їхньої взаємодії.

Проблему співробітництва України з КНР досліджували такі вітчизняні науковці як Кошовий С. А., Курнишова Ю., Литвин В., Трофимчук А. П., Урусов В.Б., Солонина Є. та інші. Дана тема розглядається й в аналітичних доповідях Національного інституту стратегічних досліджень та Центру

міжнародного приватного підприємництва. Провівши аналіз наукових праць можемо сказати, що тема розвитку міжнародного співробітництва між Україною та КНР важлива та потребує подальших досліджень.

В роботі використовувались такі методи дослідження:

- порівняння – для порівняння України та КНР;
- синтезу та аналізу – для оцінки показників економічного розвитку та розвитку відносин між Україною та КНР, прогнозування двосторонніх відносин;
- індукції та дедукції – для визначення важливих елементів співпраці;
- узагальнення – для проведення висновків.

Інформаційною базою дослідження послужили праці українських та закордонних вчених, матеріали міжнародних наукових конференцій, статистичні матеріали Державної служби статистики України, Національного банку України, UNCTAD, МВФ та Світового банку тощо.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у всебічному аналізі теоретико-методичних положень, дослідженні співробітництва України та КНР в питанні глобальної безпеки, енергетичної безпеки, економічного співробітництва в рамках проекту «Економічний пояс великого шовкового шляху» та визначені стратегічних пріоритетів у відносинах між Україною та КНР і створенні прогнозу розвитку відносин для покращення добробуту країн.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що результати дослідження можна використовувати для підготовки аналітичних і практичних матеріалів для державних установ, підприємств, які ведуть зовнішньоекономічну діяльність та в навчальному процесі для ВУЗів економічного спрямування.

РОЗДІЛ 1 ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ ТА КНР: ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД

1.1 Загальна характеристика України та КНР

Україна – це унітарна держава, яка розташувалась на сході Європи. Країна є найбільшою з країн Європи за площею: площа держави – 603 548 км² [1]. Україна межує з 7 країнами: Білорусь на півночі, Польща, Угорщина та Словаччина на заході, Румунія і Молдова на південному заході, РФ на сході і північному сході. Південь України омивається двома морями: Чорним і Азовським (Додаток А).

Україна є парламентсько-президентською республікою, а найвищий орган державної влади – Верховна Рада України. Главою держави є президент. В складі країни 24 області, Автономна Республіка Крим та два міста зі спеціальним статусом: Київ (столиця) та Севастополь.

За оцінкою державної служби статистики, станом на 01.06.2021 року населення України складає 41 408,2 тис. осіб [2]. За чисельністю населення Україна знаходиться на 8 місці серед усіх країн Європи. Понад 77% мешканців України є українцями, 17,3 % – росіяни. Найменшу частку становлять білоруси, поляки, вірмени. Міське населення становить 67,2 % від загальної чисельності.

Україна є промислово-аграрною країною, яка вирощує та реалізує закордон сільськогосподарську продукцію та продовольство. В Україні розвинена промисловість, зокрема видобування корисних копалин (вугілля, нафти й газу, залізної та марганцевої руд), машинобудування, чорна й кольорова металургія. Окрім цього держава є потужним виробником електроенергії.

Історично склалось, що Україна знаходиться на території, яка багата на корисні копалини, що становлять мінерально-сировинну базу країни. Україна займає лише 0,4 % земної суші та володіє 5 % мінерально-сировинного

потенціалу світу. Тут знаходиться понад 20 тисяч родовищ та 111 видів корисних копалин [3]. Третина родовищ та понад 90 видів корисних копалин мають важливе значення для розвитку промисловості та поповнення державного балансу запасів.

Вагоме економічне значення мають нафта та газ, вугілля, залізні й марганцеві руди, кам'яна й калійна солі, мінеральні води та нерудні будівельні матеріали. Родовища цих корисних копалин знаходяться в різних регіонах країн. За обсягами деяких корисних копалин держава випереджає такі провідні країни світу, як США, Канада, Велика Британія, Франція та Німеччина. Наприкінці ХХ століття за обсягами видобутку залізних, титано-цирконієвих, марганцевих руд та багатьох видів сировини Україна займала провідне місце серед країн Європи й світу [4].

Україна бере активну участь у співробітництві з іншими державами та міжнародними організаціями. Зокрема наша держава є одним із членів-засновників Організації Об'єднаних Націй, постійним членом ОБСЄ, МВФ, МБРР, СОТ, Ради Європи та 40 інших міжнародних організацій. Важливе економічне та політичне значення має співробітництво з такою потужною державою як КНР.

Китайська Народна Республіка – це найбільш густонаселена країна світу з населенням понад 1,4 мільярда. Близько 16,60% населення становлять діти віком до 14 років. 70,14% – населення у віці від 15 до 59 років і 13,26% – населення старше 60 років. Темпи зростання населення – 0,46% [5].

Китай охоплює межує з 14 різними країнами. Займаючи площу приблизно 9,6 мільйона квадратних кілометрів, КНР є третьою за величиною країною у світі. Країна складається з 23 провінцій, чотирьох муніципалітетів, п'яти автономних районів і двох спеціальних адміністративних районів (Гонконг і Макао). Столицею країни є Пекін. Найбільше місто і фінансовий центр – Шанхай, а Шеньчжень є технологічним та інноваційним центром.

КНР має найдовший сухопутний кордон у світі (22 117 км) та простягається через більшу частину Східної Азії. Країна межує з В'єтнамом,

Лаосом і М'янмою (Бірмою) у південно-східній частині Азії; Індією, Бутаном, Непалом, Афганістаном і Пакистаном на півдні; Таджикистаном, Киргизстаном і Казахстаном у Середній Азії; Росією, Монголією та Північною Кореєю в північно-східній частині Азії. Крім того, Китай має спільні морські кордони з Південною Кореєю, Японією, В'єтнамом та Філіппінами.

КНР багата на різноманітні корисні копалини: алюміній, сурма, мідь, олово, титан, вольфрам, цинк. Китай також є провідним у світі інвестором у відновлювану енергію і її комерціалізацію. Країна є великим виробником технологій відновлюваної енергетики та інвестує значні кошти в локальні проекти відновлюваної енергії [6]. Китай є найбільшим виробником гідроелектроенергії у світі та має найбільшу потужність встановленої сонячної фотоелектричної системи та вітрової енергетичної системи у світі [7].

КНР має дипломатичні відносини зі 175 країнами і має посольства в 162 країнах. Є членом ООН, БРІКС, АСЕАН та інших міжнародних організацій. В зовнішній політиці Китай використовує м'яку силу – непрямий дипломатичний інструмент для збільшення свого впливу завдяки привабливості її цінностей та інститутів. Китай спрямований не лише на відновлення особистого іміджу, а й на підвищення впливу на міжнародній арені. Завдяки політиці м'якої сили КНР намагається зменшити негативний вплив інших країн, що може завдати шкоди іміджу. Це якнайкраще відповідає внутрішній політиці китайського уряду.

Прикладами використання такої політики Китаєм є:

- організація культурних заходів для популяризації китайської культури та економічних досягнень;
- допомога країнам у соціальній та економічній сфері;
- проведення збалансованої політики на світовій арені.

За даними Asia Power Index 2019, Китай знаходиться на перших позиціях за дипломатичним впливом і займає 2-е місце з 25 країн за культурним впливом після США. Країна має найбільшу дипломатичну мережу у світі, обігнавши США у 2019 році [8]. Спрямувавши свої сили на політику м'якої

сили, як ефективного інструменту зовнішньої політики, КНР збільшив інвестиції в культурну й публічну дипломатію та інфраструктурні проєкти. Однак для Китаю це важке завдання: якщо країна за економічними показниками перемагає інші країни Азії, то за показником «позитивного іміджу» поступається сусідам. Основна причина в тому, що понад 7 років КНР є авторитарною державою, яка не викликає довіри закордоном. Пекіну важко дійти згоди у співпраці з іншими країнами в питаннях торгівлі, обміну технологіями та екологічної безпеки. Суперечливими є питання, пов'язані з Тайванем та Тибетом.

Інтереси КНР в Україні пояснюються економічними причинами. В першу чергу – це торгівля. Щороку обсяги імпорту та експорту між країнами зростають, що є економічно вигідним для обох країн: для України КНР – це ринок збуту сільськогосподарської продукції, а для Китаю Україна – сировинна база та значні обсяги земель для вирощування сільськогосподарської продукції.

Ще у 2012 році країни уклали угоду про партнерство в сфері сільського господарства, а у 2013 – про оренду сільськогосподарських земель. Відповідно до цих документів КНР може орендувати 3 млн га землі терміном на 50 років. Це 5% усіх земель України. Це стратегічно важливо для Китаю, оскільки в країні є лише 9% землі придатної для ведення сільського господарства. Варто зазначити, що 20% світового врожаю зерна споживає саме КНР.

Окрім сільського господарства Україна співпрацює з КНР в сфері енергетики, транспорту, машинобудування. КНР інвестує в інфраструктуру України в рамках проєкту «Економічний пояс великого шовкового шляху». КНР імпортує з України деталі двигунів для літаків і танків та інші технології для модернізації збройних сил КНР [9].

Для України напрямок зовнішньої політики в сторону Китаю є важливим з декількох причин:

- КНР займає провідне місце в світовій економіці;

- Китай може впливати на різноманітні події як в регіональному, так і в глобальному масштабі;
- внутрішній ринок Китаю необхідний для реалізації української продукції.

Отже, співробітництво між країнами є вигідним для обох сторін. Китай отримує партнера у вигляді однієї з найбільших країн Європи, а Україна – підтримку КНР, як провідного гравця на міжнародній арені. Політичні та економічні відносини – невід’ємна складова ефективної співпраці між країнами та основа для українсько-китайського стратегічного партнерства.

1.2 Ретроспектива становлення відносин України і КНР

Початок відносин між Україною та КНР сягає 1949 року. В той час була створена Китайська Народна Республіка, а Україна входила до складу СРСР. Взаємовідносини ґрунтувались на розвитку машинобудування, металургії та галузі сільського господарства. Країни обмінювались досвідом та технологіями у вищевказаних галузях.

В період 1949-1965 років країни встановлювався зв’язок в культурній, освітній та соціальній сферах. КНР та Україна обмінювались взаємними візитами делегацій науковців, артистів та письменників, влаштовувались вистави, що популяризували культуру і традиції країн. Вчені, науковці та аспіранти інститутів проводили спільні дослідження та обмінювались інформацією.

Новим етапом двосторонніх відносин між державами стало визнання КНР нової української держави 27 грудня 1991. Саме КНР однією з перших офіційно визнала Україну.

Наступного року між державами підписано два стратегічно важливих документа:

- 1) Комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною та КНР.

2) Меморандум взаєморозуміння до Комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною та КНР.

В цих документах зафіксовано основні плани щодо створення повномасштабного партнерства [10]. КНР з першого дня незалежності України демонструвала своє прагнення до співробітництва у всіх сферах. Про це свідчить договірно-правова база між Україною та Китаєм (рисунок 1.1).

04.01.1992 р.	• Спільне комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною та КНР
06.09.94 р.	• Спільна (Київська) Декларація між Україною та КНР
04.12.1995 р.	• Спільна (Пекінська) Декларація про розвиток і поглиблення відносин дружби і співробітництва між Україною та КНР
21.07.2001 р.	• Спільна (Київська) Декларація про зміцнення дружби і всебічного співробітництва в ХХІ столітті
18.11.2002 р.	• Спільна (Пекінська) декларація України та КНР
02.09.2010 р.	• Спільна заява України та КНР щодо всебічного підвищення українсько-китайських відносин дружби та співробітництва
20.06.2011 р.	• Спільна декларація про встановлення та розвиток відносин стратегічного партнерства між Україною та КНР
05.12.2013 р.	• Договір про дружбу і співробітництво між Україною і КНР
05.12.2013 р.	• Договір про дружбу і співробітництво між Україною і КНР

Рисунок 1.1 - Документи, що регулюють політичні відносини між Україною та КНР [11]

Українсько-китайські відносини регулюють документи, укладені на різних рівнях: міждержавні, міжурядові та міжвідомчі. В них зазначено основні моменти співробітництва та майбутній розвиток відносин. Базові документи економічної сфери наведені на рисунку 1.2.

08.08.1992 р.	<ul style="list-style-type: none"> • Угода між Урядом України та Урядом КНР про торговельно-економічне співробітництво
27.04.1992 р.	<ul style="list-style-type: none"> • Угода між Урядом України та Урядом КНР про науково-технічне співробітництво
30.05.1993 р.	<ul style="list-style-type: none"> • Угода між Урядом України та Урядом КНР про заохочення і взаємний захист інвестицій

Рисунок 1.2 – Документи, що регулюють економічні відносини між Україною та Китаєм [11]

Угоди, вказані на рисунку, поклали початок економічному співробітництву. Країна отримала інвестиції для розвитку інфраструктури, економіки тощо. Країни почали спільно працювати над розвитком технологій.

В жовтні 1992 року відбувся візит голови української держави Л. Кравчука до Китаю, що поклав основу для інших візитів керівництва обох країн та встановлення довірливих відносин. В березні цього ж року розпочало свою роботу посольство КНР в Україні, а наступного року в Пекіні відкрилось українське посольство [12, с. 156].

Голова КНР Цзян Цземінь вперше відвідав Україну у вересні 1994 року. Через налагоджений політичний діалог відносини між двома державами почали стрімко розвиватись. Ще однією причиною стало формування правової бази та досягнення домовленостей у різних галузях: торгівельній, економічній, науковій та культурній.

Візити Л. Кучми у 1994 і 1995 роках стали основою для проголошення стратегічного партнерства між країнами та створення «Державної програми розвитку відносин України з КНР». Документ затверджував основні принципи та пріоритети співробітництва.

Для розвитку двосторонніх відносин важливим став візит Голови Постійного комітету Всекитайських зборів народних представників Лі Пена у 2000 році. Лі Пен закінчив Московський енергетичний інститут і багато разів бував в Україні, тому знав особливості розвитку нашої країни. Переговори з вищим керівництвом України довели, що країни використовують схожі

інструменти для вирішення міжнародних проблем та не мають політичних суперечностей.

До початку нового тисячоліття між КНР і Україною вже було підписано понад 50 документів на міждержавному, міжурядовому та міжвідомчому рівнях. Вони стали основою для продовження співробітництва й сьогодні [13, с. 367]. У 2005 році КНР підтримала Україну під час вступу в СОТ: протокол між країнами про доступ на ринки товарів і послуг укладено в грудні 2005 в Гонконзі. Україна ж визнала китайську економіку як ринкову. Однак в період президентства В. Ющенко основна увага була націлена на співробітництво з США та Європейським Союзом.

Відновлення відносин відбулось у 2007 році завдяки візиту Голови ВРУ О. Мороза в Китай. У 2010 ухвалено «Спільну заяву України та КНР стосовно всебічного підвищення українсько-китайських відносин дружби та співробітництва» та погоджено «Основні напрямки розвитку відносин між Україною та КНР на 2010-2012 рр.».

У грудні 2013 р. укладено «Договір про дружбу і співробітництво між Україною та КНР». В ньому визначено нові принципи та пріоритети співпраці між державами, досягнення між країнами за роки співробітництва. На сьогодні між державами підписано понад 300 документів, які дозволять розвивати партнерські відносини в економічній, політичній та інших сферах [14].

Отже, за період співробітництва між Україною та КНР можна побачити різні етапи розвитку. Країни стабільно та структуровано будували відносини, створюючи міцну основу для стратегічного партнерства. Досягненням є створення договірно-правової бази, організації інститутів для діалогу в обох державах, які працюють на міжвідомчому та міжрегіональному рівнях. Проте, співпрацю між країнами можна розширити, використовуючи нові майданчики для співпраці.

1.3 Історіографія дослідження та розробки проблематики відносин України та КНР

Швидкий розвиток КНР спонукає Україну встановлювати та розвивати партнерські відносини в економічному, політичному, культурному та інших планах. За таких умов виникає необхідність в дослідженні розвитку відносин між державами. Важливо аналізувати основні тенденції розвитку співпраці та чинники, які на неї впливають. Це дозволить своєчасно виявити недоліки та знаходити способи вирішення складних ситуацій в співробітництві між Україною та Китаєм.

Питання українсько-китайських відносин, в основному досліджувались вітчизняними вченими. Зарубіжні вчені залишали це питання поза увагою, зосереджуючись лише на проблемі розвитку КНР. Великий внесок у дослідження зробили Кошовий С. А., Литвин В., Трофимчук А. П., Урусов В. Б. та інші.

Кошовий С. А. [10] розглядає історію становлення відносин між Україною та КНР ще з 1991 року. В праці проведено аналіз партнерства протягом 25 років незалежності – до 2017 року. Розглянуто візити вищого керівництва як в Україну, так і в КНР та результати цих візитів. Автор визначає, що окрім економічної та політичної співпраці, країни мають великі перспективи для розвитку культурної співпраці, в галузі освіти та туризму. В результаті дослідження історії становлення відносин між країнами, Кошовий С. А. доходить до висновку, що партнерство можна розширити, визначити нові стратегічні цілі та спільними зусиллями їх досягти.

Литвин В. [15] досліджує взаємовідносини між державами ще за часів Київської Русі. Зокрема він досліджує торгівлю між китайськими купцями та населенням Київської Русі. Автор зосереджує свою увагу на існуванні української діаспори в Китаї, яка в 1920-1930 роках налічувала понад 30 тисяч осіб.

Наступний етап розвитку відносин – 70-80 роки минулого століття, коли Україна перебувала в складі СРСР. Різноманітні державні та глобальні трансформації та кризи не вплинули на відносини між державами.

Особливість відносин КНР і незалежної України полягає у підвищеному значенні самітів – візитів вищого керівництва обох держав. Автор вважає, що саме на цих заходах обговорюються пріоритетні питання щодо двосторонніх відносин, ситуації в світі тощо. Окрім цього на самітах ухвалюються важливі рішення та проводиться оцінка новим тенденціям і явищам у міжнародному житті.

Трофимчук А. П. [16] у своїй дисертації досліджує теоретичні та практичні аспекти розвитку відносин між Україною та країнами Східної Азії, зокрема Китаю.

Автор визначає частку КНР у структурі зовнішньої політики України, визначає тенденції та проблеми двостороннього співробітництва та чинники, які на нього впливають.

В роботі проведено аналіз ефективності відносин за допомогою показників зовнішньої торгівлі: індексу порівняльних переваг, компліментарності зовнішньої торгівлі, подібності експорту та інших. Це дослідження дозволило визначити основні тенденції у зовнішньоторговельному співробітництві та визначити основні моменти для покращення співпраці. Особлива увага приділена приєднанню України до ініційованого Китаєм транспортно-логістичного проекту «Один пояс, один шлях».

Науковець Урусов В. Б. [17] в своїй дисертації на тему дослідження українсько-китайських відносин в період 1949–1959 рр. визначав особливості відносин починаючи з дня заснування КНР. Кінцева дата 1959 рік – це рік, коли Москва призупинила це співробітництво. В дисертації узагальнені історичні особливості відносин між державами в політичній, економічній, науково-технічній та інших сферах. Автор досліджує як цей етап розвитку

співробітництва вплинув на розвиток українсько-китайських відносин за часів отримання Україною незалежності.

Важлива роль в дослідженні відносин між державами належить Українській асоціації китаєзнавців [18], до якої входить понад 200 фахівців. Ще з 1999 року асоціація видавала журнал «Україна-Китай», а з 2015 року – «Китаєзнавчі дослідження». Метою цього журналу є публікування результатів наукових досліджень в галузі вивчення Китаю. Водночас на території КНР функціонує єдина організація, що займається дослідженням відносин між Україною та Китаєм – науково-дослідницький відділ України при Інституті Росії, Східної Європи та Центральної Азії Китайської академії суспільних наук. Організація діє ще з 1992 року.

Для дослідження України в КНР функціонує 7 дослідницьких центрів на базі університетів та коледжів. В працях зарубіжних науковців, таких як Камілла Брюгге, Річард К. Турчані, І. Ава-Пойнтон та Ніку Попеску співробітництво між Україною та Китаєм розглядається як частина партнерства між США, Китаєм та Росією.

Отже, розглянувши становлення відносин між Україною та Китаєм ми можемо дійти до висновку, що ці відносини мають великі перспективи до розвитку. Адже початком партнерства можна назвати 1949 рік, коли створилась КНР. В свою чергу Китай всіляко підтримував здобуття незалежності та практично з перших днів ухвалював важливі документи для співпраці. За роки партнерства між країнами ухвалено понад 300 важливих документів, розроблені стратегічні напрямки для співпраці, зокрема в економічному та політичному плані.

Дослідженням відносин між Україною та Китаєм займається багато українських науковців. Важливе місце займає українська асоціація китаєзнавців, яка діє практично з початку 90-х років минулого століття. Зарубіжні вчені неактивно розглядають питання партнерства між КНР і Україною. Частіше Україна згадується як елемент співпраці в трикутнику «США-Росія-Китай» або ж в протистоянні між Китаєм та США. А це говорить

про недостатність дослідження даної теми та потребу у визначені подальших перспектив партнерства.

Висновки до розділу

Інтереси КНР в Україні пояснюються економічними причинами. В першу чергу – це торгівля. Щороку обсяги імпорту та експорту між країнами зростають, що є економічно вигідним для обох країн: для України КНР – це ринок збуту сільськогосподарської продукції, а для Китаю Україна – сировинна база та значні обсяги земель для вирощування сільськогосподарської продукції.

Окрім сільського господарства Україна співпрацює з КНР в сфері енергетики, транспорту, машинобудування. КНР інвестує в інфраструктуру України в рамках проекту «Економічний пояс великого шовкового шляху». КНР імпортує з України деталі двигунів для літаків і танків та інші технології для модернізації збройних сил КНР.

Отже, за період співробітництва між Україною та КНР можна побачити різні етапи розвитку. Країни стабільно та структуровано будували відносини, створюючи міцну основу для стратегічного партнерства. Досягненням є створення договірно-правової бази, організації інститутів для діалогу в обох державах, які працюють на міжвідомчому та міжрегіональному рівнях. Проте, співпрацю між країнами можна розширити, використовуючи нові майданчики для співпраці.

РОЗДІЛ 2 ВІДНОСИНИ МІЖ УКРАЇНОЮ І КНР НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

2.1 Економічні відносини України і КНР

Китай є найбільшим торговим партнером України. Торгівля товарами має довгострокову тенденцію до збільшення як експорту, так і імпорту. Зараз на торгівлю з Китаєм припадає 10,9% ВВП і 15,1% загального зовнішньоторговельного обороту, тоді як 20 років тому ці частки становили 1,9% і 2,3% відповідно [19].

За підсумками 2020 року Китай посідає перше місце серед усіх торговельних партнерів України за обсягом товарообігу. За даними Державної служби статистики України, у 2020 році товарообіг між Україною та Китаєм склав 15,4 млрд дол., експорт товарів з України до Китаю – 7,1 млрд дол., імпорт китайських товарів в Україну – 8,3 млрд дол. (рисунок 2.1). Від’ємне сальдо для України за цей період становило 1,26 млрд дол.

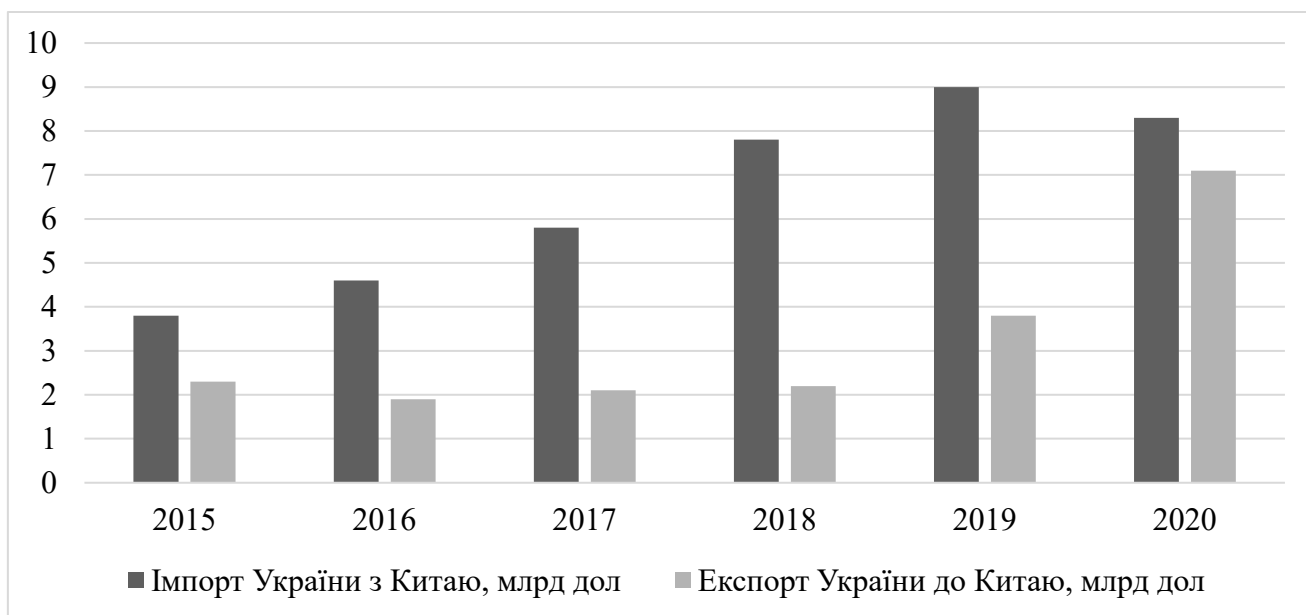

Рисунок 2.1 – Товарообіг між Україною та Китаєм за 2015-2020 рр.

млрд. дол. [20 – 21]

Отже, з рисунку зрозуміло, що за останні 6 років торговельно-економічні відносини між країнами покращились. Про це говорить підвищення обсягів імпорту та експорту продукції. Варто зауважити, що у 2020 році, внаслідок пандемії COVID-19 дещо скоротився обсяг імпорту та зріс обсяг експорту товарів з України до КНР. Якщо у 2019 році обсяг експорту становив 3,8 млрд дол., то у 2020 – 7,1 млрд дол.

Розглянемо експорт та імпорт товарів між країнами у % до ВВП України (рисунок 2.2).

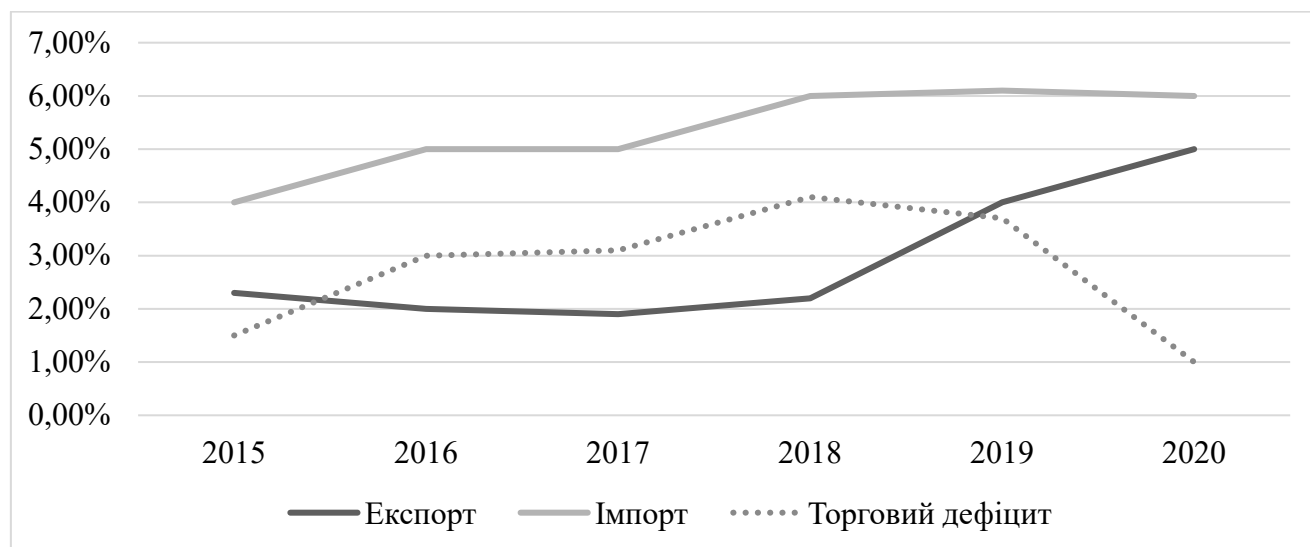

Рисунок 2.2 – Експорт та імпорт товарів між країнами у % до ВВП України [19]

Отже, у відношенні до ВВП України експорт поступово зростає ще з 2018 року. Імпорт товарів залишається практично на одному рівні (6%) за аналогічний період часу. Варто зазначити зміну торгового дефіциту: у 2018 році було максимальне значення 4,1%, після чого значення показника пішло на спад і у 2020 році становило 1%.

Китай є одним з найбільших торгових партнерів в Україні. На торгівлю України з КНР припадає 10,9% ВВП і 15,1% загального зовнішньоторговельного обороту. Зазначимо, що ще на початку 2000 р. ці показники склали 1,9% і 2,3% відповідно. У 2020 році експорт товарів з України до Китаю практично наздогнав імпорт. У структурі експорту

переважають сировинні товари. Дослідимо структуру українського експорту товарів до КНР за минулий рік (рисунок 2.3).

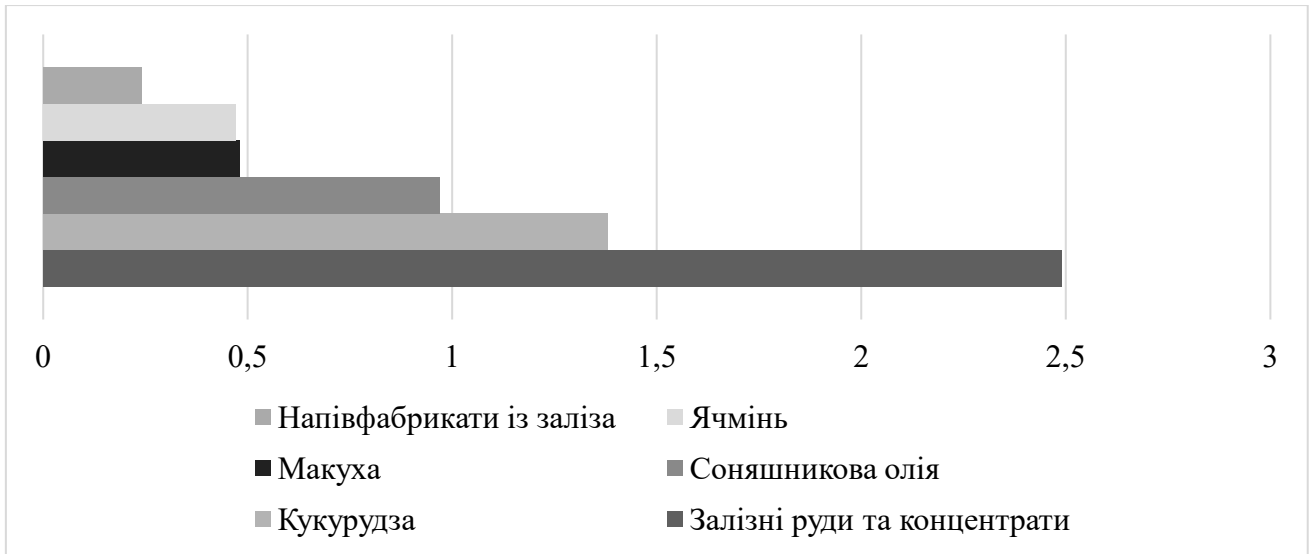

Рисунок 2.3 – Статті українського експорту до Китаю за 2020 рік, млрд. дол. [22]

Розглядаючи структуру українського експорту товарів в КНР у 2020 році, можна побачити, що найбільше поставок припадало на залізні руди (2,49 млрд дол). На другому місці кукурудза (1,38 млрд дол), а на третьому соняшникова олія (0,97 млрд дол).

Розглянемо структуру імпорту товарів з КНР до України на рисунку 2.4.

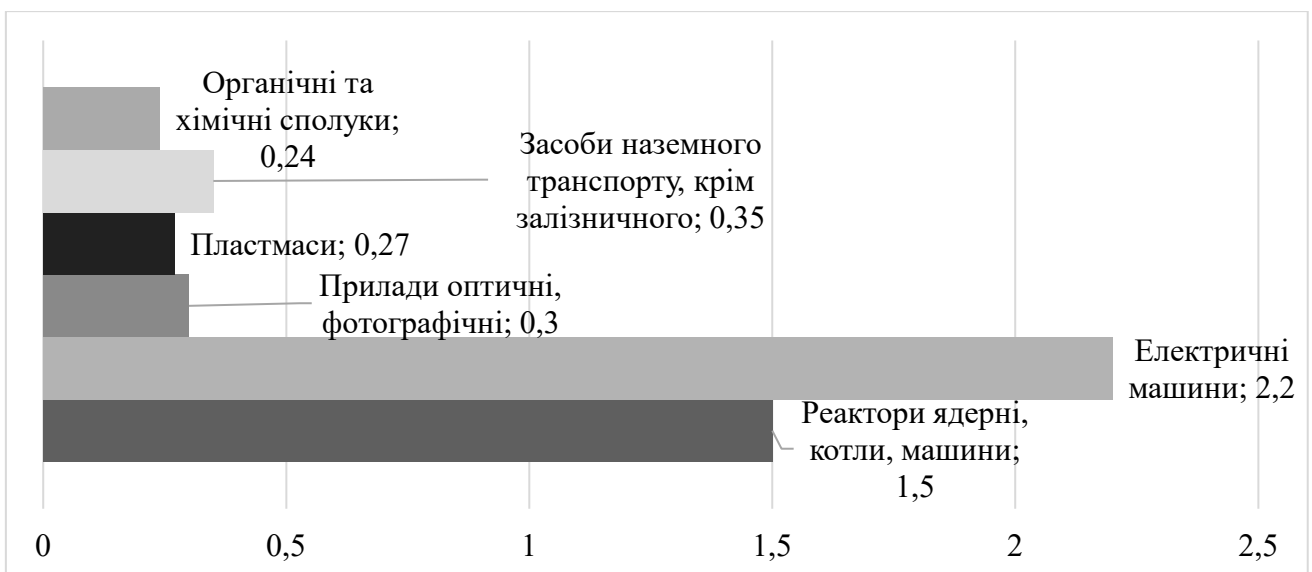

Рисунок 2.4 – Статті українського імпорту з Китаю за 2020 рік, млрд. дол. [22]

Отже, в структурі імпорту переважають електричні машини (2,2 млрд дол). На другому місці реактори ядерні, котли та машини із показником 1,5 млрд. дол. Менше одного мільярда становлять: засоби наземного транспорту, пластмаси, оптичні прилади та інші товари. Товарна структура зовнішньої торгівлі України за січень-жовтень 2021 року наведена в Додатку В.

Станом на початок 2021 року торгівля послугами України з Китаєм склала 312,9 млн дол. В тому числі експорт послуг з України 121,4 млн дол, а імпорт – 191,5 млн дол. В результаті від’ємне сальдо становило 70 млн дол.

Проаналізуємо обсяги зовнішньої торгівлі послугами України з Китаєм. Визначимо, як змінились показники у 2020 році в порівнянні з 2019 роком (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1 – Обсяги зовнішньої торгівлі послугами України з Китаєм

Найменування послуги	Експорт		Імпорт		Сальдо (+, -)
	Обсяг, тис. дол.	У % до 2019	Обсяг, тис. дол.	У % до 2019	
Всього	124275,1	65,1	197204,2	87,0	-72929,1
Послуги з ремонту	8578,2	37,4	-	-	-
Транспортні	23958,0	30,1	40562,8	113,6	-16604,9
Туристичні	7492,0	72,1	1358,8	37,4	6133,2
Будівництво	5517,5	34,8	-	-	-
Страхування	462,1	125,3	-	-	-
Фінансові	210,2	106,2	79236,9	82,8	-79026,7
Роялті та інші послуги	85,3	127,6	10307,6	2369,0	-10222,3
Телекомунікаційні, комп’ютерні та інформаційні	2512,5	62,8	35489,0	148,1	-32976,6
Ділові	74221,1	130,4	27971,9	47,4	46249,2
Державні та урядові	-	-	987,0	35,7	-987,0

Джерело: [23]

З таблиці зрозуміло, що обсяги експорту та імпорту послуг постійно зростають. Україна експортує послуг в Китай більше ніж імпортує за такими категоріями: туристичні, ділові послуги. За іншими категоріями спостерігається від'ємне сальдо.

Розглянемо структуру експорту та імпорту послуг між Україною та Китаєм на рисунку 2.5.

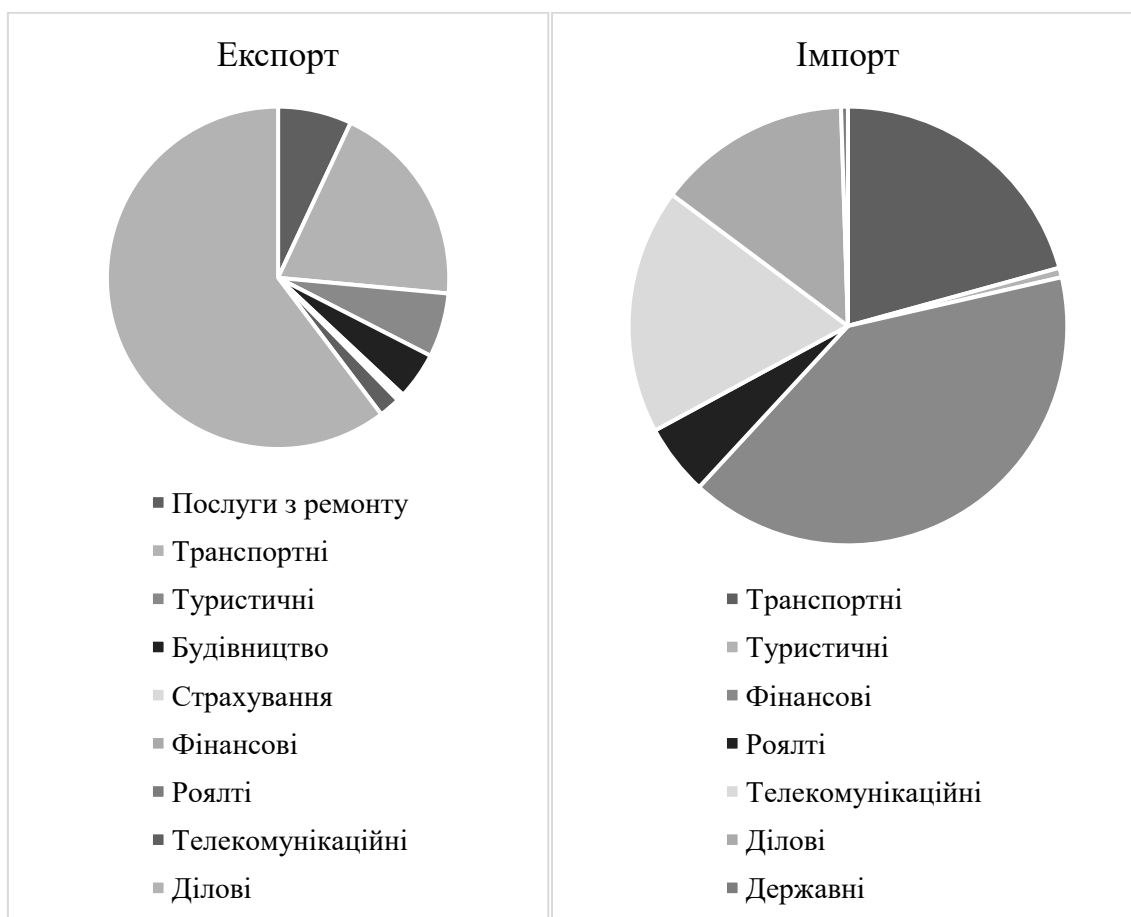

Рисунок 2.5 – Структура експорту та імпорту послуг за 2020 р., % [23]

Отже, у структурі експорту переважали бізнес послуги (59,7%) та транспорті (19,3%). Фінансові послуги та роялті займали найменшу частку: 0,2% і 0,1% відповідно. З імпортом послуг ситуація дещо інша: на першому місці фінансові послуги (40,2%), на другому транспорті (20,6%), а на третьому ділові (18%). Найменше Україна імпортувала державних та урядових послуг – 0,5%.

Важливе значення для розвитку економічних відносин та зростання економіки країни загалом, мають прямі іноземні інвестиції. Китай не є передовим інвестором в економіку України, оскільки за даними НБУ, на кінець 2020 року в країну надійшло лише 108,9 млн дол з Гонконгу та ще 15,8 млн дол з материкового Китаю, що становить лише 0,3% від загального обсягу ПІІ в Україну (рисунок 2.6).

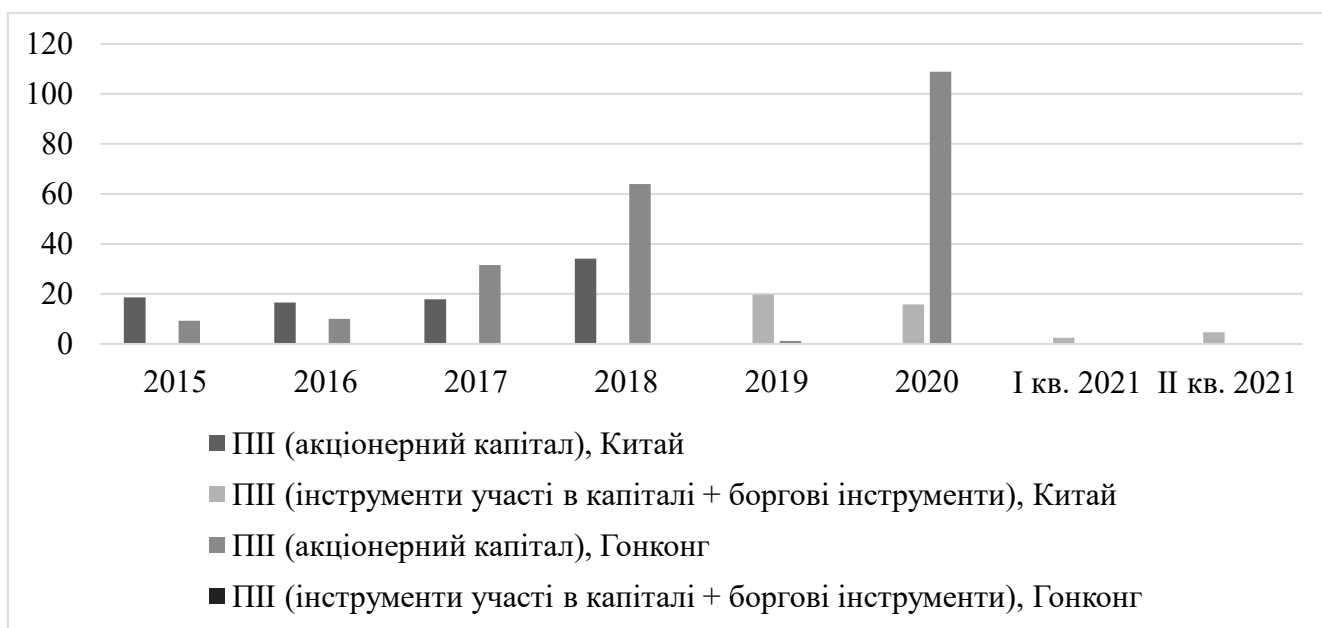

Рисунок 2.6 – Прямі іноземні інвестиції з Китаю в Україну
2015-2021 рр. млн. дол. [24 – 25]

Отже, найбільше інвестицій в капітал та боргові документи було здійснено Гонконгом у 2020 році. За перші два квартали 2021 року обсяги ПІІ є низькими та не перевищують значення 4,7 млн дол.

Розглянемо структуру інвестицій КНР в Україну за 2020 рік (рисунок 2.7).

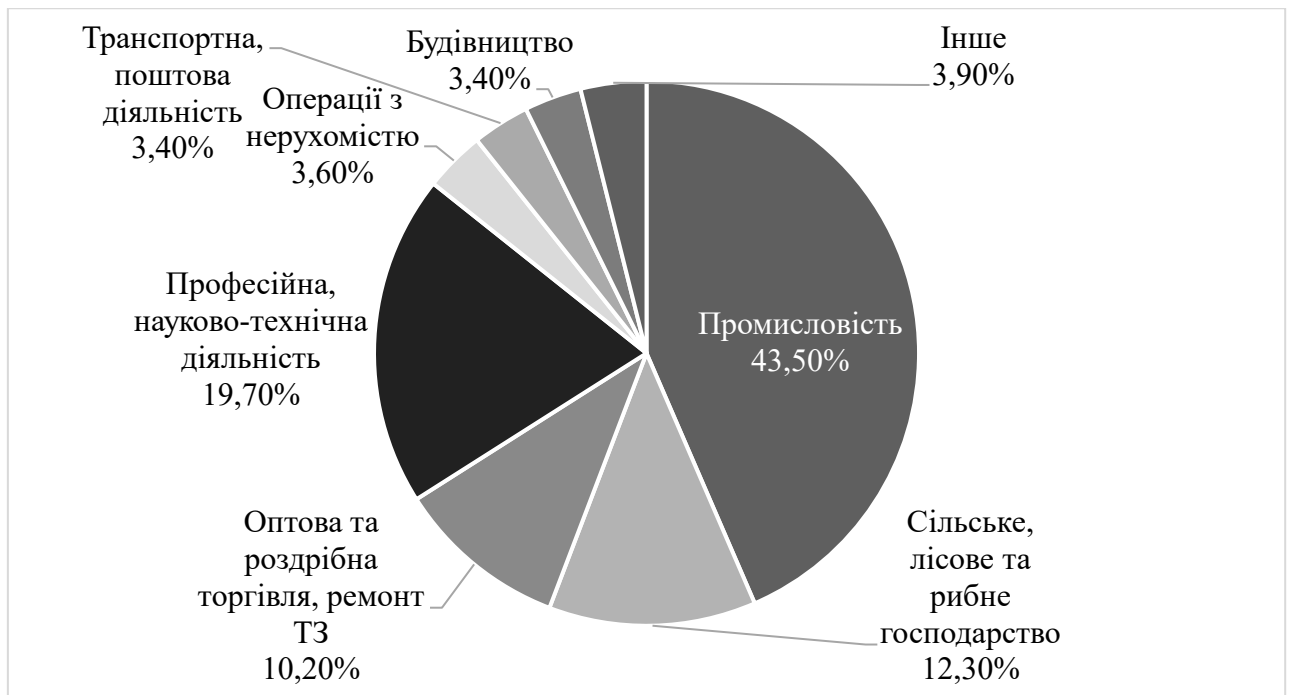

Рисунок 2.7 – Структура ПІІ Китаю в економіку України за 2020 р. [26]

Найбільше Китай інвестує в промисловість України – 43,5%. В професійну та науково-технічну діяльність КНР інвестує 19,7%, а в сільське, лісове та рибне господарство – 12,3%. Найменшу частку становлять транспортна та поштова діяльність та будівництво – по 3,4%.

Проаналізувавши торговельно-економічні відносини між країнами можна зробити висновок, що за останні 6 років вони покращились. Товарообіг між країнами збільшився, зріс експорт та імпорт послуг. Однак Китай не зацікавлений інвестувати в економіку України, про що свідчать низькі обсяги прямих іноземних інвестицій. Отже, Україні потрібно шукати нові шляхи співпраці та розробити чітку стратегію покращення відносин між країнами.

2.2 Політична взаємодія

Україна є унітарною та незалежною країною. Це парламентсько-президентська республіка, джерелом влади якої є народ. Народ діє через органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Влада

поділяється на законодавчу, виконавчу та судову. Виконавча належить Кабінетові Міністрів, а законодавча парламенту – Верховній Раді України.

Верховний Суд – найвищий орган судової гілки влади. Президент України діє за Конституцією і повинен припиняти будь-які порушення її вимог. Президент може впливати на всі три гілки влади.

Китай – це соціалістична держава демократичної диктатури народу. Вищий орган керівництва – Всекитайські збори народних представників, які є однопалатним парламентом. До складу парламенту входять депутати адміністративних районів провінцій та міст. За рішенням Всекитайських зборів Голова КНР має право видавати закони, призначати на посади та звільняти з них прем'єра і його заступників, оголошувати стан війни.

Вищий орган виконавчої влади – Державна Рада, яка складається з прем'єр міністра, його заступників та міністрів. Державна Рада підпорядкована Всекитайським зборам народних представників.

Керівництво на місцях виконують збори народних представників, які є законодавчим органом і народні уряди відповідних адміністративно-територіальних утворень, які є виконавчим органом.

Судову гілку влади становлять Верховний народний суд, місцеві народні суди різних рівнів, військові суди, інші спеціальні суди.

Фактично вся влада на національному рівні належить Комуністичній партії Китаю (КПК). Домінування цієї партії настільки, що Китай можна назвати однопартійною державою. Безпосереднє керівництво різними сферами політики здійснює Голова КНР. Опозиція не має суттєвого впливу на діяльність керівництва та швидко ліквідується.

Опозиційні партії повинні погодитись з головною роллю КПК. До них належать 8 дрібних демократичних партій з обмеженою владою [27]. Ці партії відіграють більше дорадчу, аніж опозиційну роль. Політична система КНР дозволяє членам другорядних партій входити в Національний конгрес, однак вони детально перевіряються КПК.

Така ситуація присікає розвиток будь-якої політичної опозиції, саме тому КПК знаходиться при владі ще з дня заступання КНР. В середині партії завжди діяли фракції, однак вони не конкурують між собою та не звітують громадськості.

Влада Китаю характеризується жорсткими діями по відношенню до прав та свобод людей. Зокрема широкого розголосу набула ситуація з уйгурами. Китайський уряд неодноразово порушував права людини по відношенні до уйгурів. Ці зловживання включають примусову працю, свавільне затримання, примусове політичне виховання, знищення культурної спадщини, а також примусові аборти та стерилізацію [28]. Однак, офіційно китайський уряд заперечує, що він порушував будь-які права цього народу. В Сінзьяні уйгури зазнають значних обмежень ще з 2014. Китайський уряд тотально контролює їхнє релігійне, культурне, економічне та соціальне життя. За різними даними у китайських таборах масового ув'язнення перебуває від 120 тисяч до 1 млн уйгурів [29].

Це питання неодноразово піднімалось на засіданнях ООН. Експерти ООН з прав людини висловлюють серйозне занепокоєння з приводу затримання та примусової праці мусульман-уйгурів у Китаї, закликаючи до безперешкодного доступу до країни для проведення місій з встановлення фактів і закликаючи світові та вітчизняні компанії вивчати їхні ланцюги поставок.

Експерти ООН звернулися до уряду Китаю, а також до приватних компаній як всередині, так і за межами Китаю, які можуть бути причетні до ймовірних зловживань. Проінформовано урядів 13 країн, де розташовано чи штаб-квартири підприємств, щодо зобов'язань держав походження відповідно до Керівних принципів ООН з питань бізнесу та прав людини гарантувати, що підприємства, які перебувають на їхній території повинні поважати права людини в усіх сферах діяльності [30].

Проаналізуємо показники демократії України та Китаю за 2020 рік (таблиця 2.2)

Таблиця 2.2 – Індекс демократії за 2020 рік [31]

Місце	Країна	Категорія	Виборчий процес і плюралізм	Функціонування уряду	Участь у політичному житті	Політична культура	Цивільні права	Індекс
79	Україна	Перехідний режим	8.25	2.71	7.22	5.00	5.88	5.81
151	КНР	Авторитарний режим	0.00	4.29	2.78	3.13	1.18	2.27

Отже з таблиці зрозуміло, що за індексом демократії Україна значно випереджає Китай: 79 і 151 місце відповідно. Україна відноситься до держав з перехідним режимом, а Китай – авторитарним. Загальний індекс України становить 5,81, а КНР – 2,27.

Охарактеризуємо країни за рейтингом економічної свободи, який базується на 10 індексах: свобода бізнесу, торгівлі, інвестицій, фінансів, податкова та грошова свобода, свобода трудових стосунків та від корупції, державні витрати (рисунок 2.8).

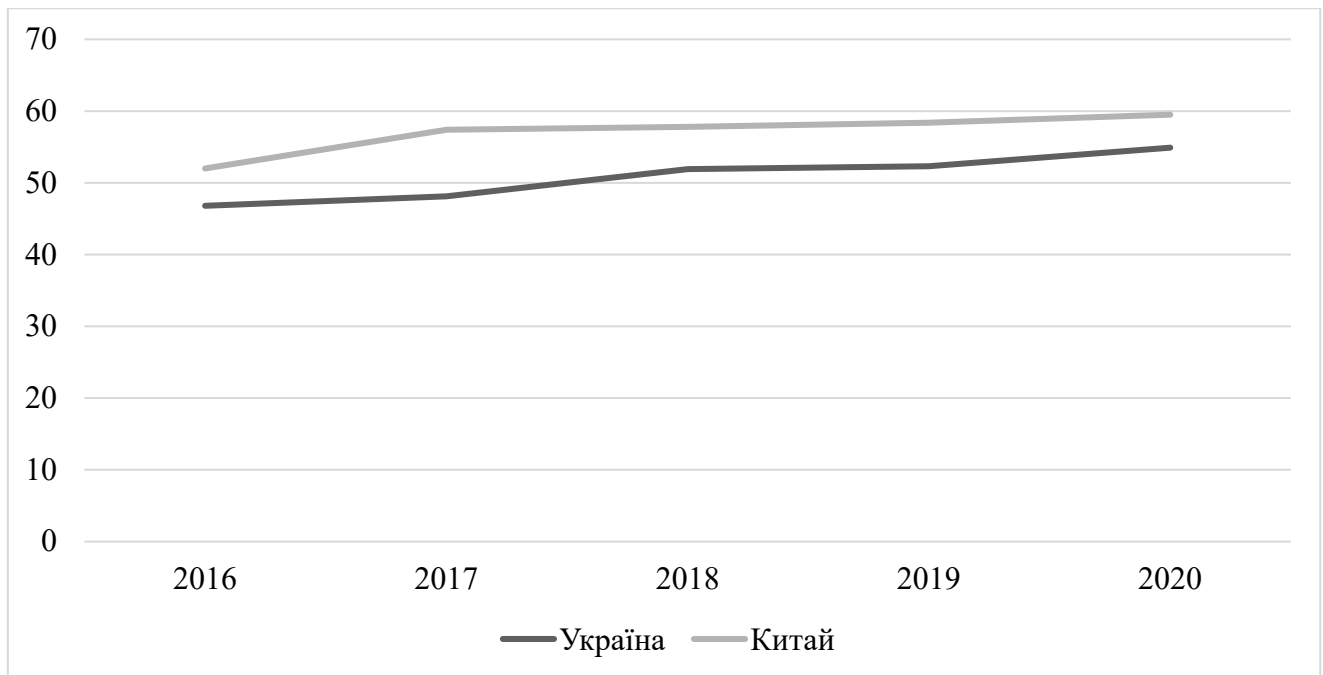

Рисунок 2.8 – Рейтинг економічної свободи України та Китаю [32]

Отже, за показниками можемо зробити висновок, що економіка обох країн відноситься до невеликого типу, оскільки максимальний показник не досягає позначки 60. За економічною свободою Китай дещо випереджає Україну.

Двосторонні відносини між Україною та Китайською Народною Республікою представляють собою стратегічне партнерство. Враховуючи трансформації та реформи, що відбуваються в Україні останніми роками, наразі сторони вживають заходів, спрямованих на початок нового етапу розвитку двосторонніх відносин з метою виведення їх на новий рівень. На одній з останніх зустрічей уповноважених представників двох держав, яка відбулася на початку грудня 2017 року, Україна і Китай підписали дорожню карту з реалізації ініціатив «Економічний пояс Великого шовкового шляху».

Ініціатива Китаю «Один пояс – один шлях» передбачає розвиток торговельних відносин між Китаєм і Європою. Посол КНР в Україні Ду Вей відзначав, що цей проект немислимий без України. Проекти в рамках

«Шовкового шляху» в перспективі можуть дозволити Україні обійти транзитні обмеження Росії в країні Середньої Азії (Додаток Г).

Для України це означає поглиблення торговельно-економічних зв'язків, розвиток інвестиції в економіку, зокрема в інфраструктуру та участь у вирішенні глобальних проблем. Так на початку 2018 року здійснено днопоглиблення порту «Південний» в Одеській області. Інвестиції на цей проект становили 40 млн дол. [33]. У вересні 2019 року представлена концепція мультимодального проекту високошвидкісних магістралей Китай-Україна-ЄС. З червня 2021 року почав регулярно курсувати поїзд із Гуанчжоу до морського терміналу DP World TIS Pivdennyi, що возить з Китаю побутові та електротовари [34].

На початку 2021 року поруч з українським кордоном в Угорщині розпочалося будівництво East-West Gate (EWG) – нового ультрасучасного терміналу. Цей проект відіграватиме визначну роль у доставці вантажів між Азією і Європою через Україну. З огляду на майбутню модернізацію угорської залізничної лінії, очікується, що пропускна спроможність терміналу складе 1 млн двадцятифутових еквівалентів на рік.

Потенційні вигоди для України від ініціативи КНР «Економічний пояс Великого шовкового шляху» дозволяють їй використовувати своє геополітичне становище і взяти на себе роль транзитної держави в рамках міжрегіонального співробітництва. Більш того, Україна може зіграти ключову роль у розвитку співпраці між ініціативою «Один пояс – один шлях» і Транс'європейською транспортною мережею (TEN-T), яка є частиною Короткострокового плану дій ЄС-Китай [35].

Окрім партнерства в рамках ініціативи «Економічний пояс Великого шовкового шляху» Україна і Китай надають підвищеного значення співпраці в діяльності міжнародних організацій, насамперед ООН. Існує чимало питань, згідно з якими позиції сторін близькі або збігаються:

- протидія гегемонізму і політичній силі в міжнародних відносинах;
- ядерне роззброєння;

- реформа системи ООН;
- боротьба з міжнародною злочинністю і тероризмом тощо [35].

Для вирішення глобальних політичних, економічних та соціальних питань, вище керівництво України та КНР періодично проводить зустрічі. Розглянемо обміни державними візитами за 2015-2020 роки в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Зустрічі вищого керівництва КНР та України, [36]

Дата	Учасники зустрічі	Захід
січень 2015	Президент України Петро Порошенко та Прем'єр-міністр Китаю Лі Кецяном	в рамках Всесвітнього економічного форуму в Давосі
1 квітня 2016	Президент України Петро Порошенко та голова КНР Сі Цзінпін	в рамках Вашингтонського саміту з ядерної безпеки
27-28 квітня 2016	Міністр закордонних справ України Павло Клімкін та міністр Китаю Ван І	Зустріч з питань взаємодії та заходів зміцнення довіри в Азії
17 січня 2017	Президент України Петро Порошенко та Голова КНР Сі Цзінпін.	в рамках Всесвітнього економічного форуму в Давосі
18 вересня 2017	Міністр закордонних справ України Павло Клімкін та міністр Китаю Ван І	в Нью-Йорку в рамках 72 сесії Генеральної Асамблеї ООН
5 грудня 2017	Президент України Петро Порошенко та прем'єр-міністр України Володимир Гройсман зі заступником глави Уряду КНР Ма Каєм	в рамках київського третього засідання Комісії з питань співробітництва між урядами двох країн
24 січня 2019	Президент України Петро Порошенко зі заступником голови КНР Ван Цішанєм	В рамках Всесвітнього економічного форуму в Давосі

Посилення діалогу в політичній сфері, активна діяльність Міжурядової українсько-китайської комісії з питань торговельно-економічного

співробітництва створили передумови для нарощування двосторонньої торгівлі, обсяги якої відрізняються рекордними, за сучасну історію двосторонніх зв'язків, показниками і динамікою зростання. Завдяки цьому Китай стабільно входить в десятку найбільших зовнішньоторговельних партнерів України і до першої п'ятірки за обсягом споживання українського експорту. Для КНР Україна – один з найбільших зовнішньоторговельних партнерів серед країн СНД.

Незважаючи на складне внутрішньо економічне становище України (спад виробництва, зниження ВВП, низький рівень обсягів інвестицій, значний розмір зовнішньої заборгованості), на тлі безперервного стійкого зростання економіки КНР, повинна докладати максимуму зусиль для розвитку зовнішньоекономічних зв'язків з Китаєм.

2.3 Інформаційна складова відносин

Авторитарний режим Китаю останніми роками стає все більш репресивним. Правляча Комуністична партія Китаю (КПК) посилює контроль над державною бюрократією, ЗМІ, онлайн-мовленням, релігійними групами, університетами, підприємствами та громадськими асоціаціями. Лідер КПК і президент держави Сі Цзіньпін за останні роки настільки зміцнив особисту владу, що ці дії викликали обурення населення. Будь-які правозахисні рухи країни піддаються репресіям та шукають шляхи для захисту основних прав. Комуністична партія Китаю розширила свої зусилля щодо формування новинного контенту по всьому світу шляхом просування власної пропаганди, придушення критичних точок зору та отримання контролю над ключовими системами доставки контенту.

Проаналізуємо рівень політичних прав та громадянських свобод (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Рівень політичних прав та громадянських свобод [37 - 38]

	2020		2021	
	Китай	Україна	Китай	Україна
Політичні права	-1 з 40	27 з 40	-2 з 40	26 з 40
Громадянські свободи	11 з 60	35 з 60	11 з 60	34 з 60

Отже, в питаннях рівня політичних прав та громадянських свобод Україна лідирує. Китай є країною з найбільш обмеженим медійним середовищем та складною системою цензури, особливо в Інтернеті. КПК зберігає контроль над новинами через пряму власність, акредитацію журналістів, суворі покарання за коментарі з критикою лідерів партії або КПК, а також щоденні директиви для ЗМІ та веб-сайтів, які висвітлюють останні новини. Державне управління телекомунікаційною інфраструктурою дає змогу блокувати веб-сайти, видаляти дописи у соціальних мережах та облікових записів користувачів, які зачіпають політичні, соціальні, економічні та релігійні теми. Тисячі веб-сайтів були заблоковані, включно з New York Times, YouTube, Twitter і Facebook.

Уряд контролює навіть аполітичні простори, такі як онлайн-магазини музики та платформи для прямої трансляції та технології блокчейн,

За даними Комітету захисту журналістів (CPJ), станом на грудень 2020 року за ґратами у зв'язку з роботою перебували 47 журналістів. Китай засуджує за публікації про владу. Найбільшим покаранням є позбавлення волі на 15 й більше років. Іноземні журналісти депортуються з країни, якщо пишуть негатив про владу [37].

В Україні Конституція гарантує свободу слова та вираження поглядів, а наклеп не є кримінальним злочином. Медіа сфера демонструє відкриту критику уряду та розслідування впливових діячів. Однак бізнес-магнати

володіють багатьма мережами та впливають на них, використовуючи їх як інструмент для просування своїх планів. Підтримку від ЗМІ отримують і політичні партії.

У зв'язку з агресією Росії деяким російським ЗМІ та журналістам заборонений в'їзд до країни. Значний вплив на свободу слова та преси створюють мовні закони: певний контент повинен бути українською мовою. Керівництво України заборонило використання російських соцмереж.

Періодично журналісти стикаються з погрозами насильства та залякування, а українські суди та правоохоронці часто не захищають їхні права. Незалежний Інститут масової інформації зафіксував у 2020 році 205 випадків порушення свободи ЗМІ, у тому числі 19 випадків фізичного насильства, 11 кібератак, 111 випадків втручання, 18 випадків погроз, 17 випадків обмеження доступу до публічної інформації та 2 випадки прямої цензури. У 2020 році Нацполіція розпочала 200 розслідувань різних злочинів проти журналістів [38].

Вчасне донесення достовірної інформації є надзвичайно важливим для побудови міцних і довготривалих взаємовідносин між країнами. Проаналізувавши інформаційну політику України і КНР та методи донесення інформації можна сказати, що потужний інформаційний вплив здійснює саме Китай на Україну. КНР використовує декілька інформаційних майданчиків, щоб підвищити лояльність України до східних партнерів.

Одним з таких є державна інформагенція в Китаї - «Сінхуа». Керівник цієї агенції входить до складу уряду та займає посаду міністра. Інформацію «Сінхуа» публікують у різних виданнях по всьому світу. Це найбільш цитоване офіційне джерело інформації про Китай. Для українців створено дві версії сайту інформагентства: російською та англійською мовами. З початку 2021 року на сайті було опубліковано декілька новин про закупівлю китайської вакцини Україну, торгово-економічні відносини обох країн та про враження українських туристів від відвідування Китаю [39]. Філії «Сінхуа» розповсюджені по всьому світу, в тому числі і в Україні. Варто зазначити, що

українські кореспонденти, які працюють на «Сінхуа», здебільшого є співробітниками посольства Китаю в Україні.

КНР налаштовує взаємозв'язок з Україною й через офіційний сайт посольства КНР в Україні. На сайті вказані основні моменти співпраці між державами в економічній, культурній та науково-технічній сферах, а також останні візити керівництва держав. СRI (Міжнародне радіо Китаю) – це чи не єдине державне китайське медіа, яке адаптувало свій контент для України. Вся інформація подається українською мовою. Окрім новин з КНР, офіційних заяв лідерів на сайті є рубрики про Україну та співпрацю між країнами.

Україна комунікує з китайською стороною через своє посольство в КНР, яке функціонує ще з 1993 року в Пекіні. Посольство представляє інтереси України, сприяє покращенню взаємозв'язків в політичній, економічній, культурній, науково-технічній та інших сферах. Окрім цього посольство захищає права та інтереси громадян України на території КНР. Це забезпечує гармонійний розвиток між державами на різних рівнях.

В Китаї також функціонує Українське торговельне представництво. Це недержавна, волонтерська організація, яка створена для поглиблення торгово-економічних зв'язків України та КНР. Діяльність організації спрямована на надання українським експортерам можливості швидко встановити зв'язки з китайськими партнерами для розвитку торгово-економічних зв'язків України та Китаю [40].

Інші неурядові організації, які представляють інтереси науковців та експертів, теж вносять вагомий внесок в розвиток відносин між країнами. До прикладу в 2011 році в Китаї відбувся українсько-китайський науковий «круглий стіл» з питань стратегічної взаємодії між Україною і Китаєм за участю провідних експертів Центру досліджень розвитку при Державній Раді Китаю. Сторони обговорювали питання світової політики та глобальні проблеми. У 2015 відбувся круглий стіл на тему «Стан і перспективи розбудови українсько-китайського стратегічного співробітництва» за участю представників Національного інституту стратегічних досліджень, Інституту

сходознавства ім. А.Ю. Кримського НАН України, Центру сучасного Китаю «Тянься лінк» та керівників і співробітників китайських «мозкових центрів». Сторони обговорили розвиток відносин між Україною та КНР та вирішення пріоритетних завдань [10].

В Україні ще з 1992 року працює Асоціація китаєзнавців України (АКУ) та пов'язаний із нею профільний журнал «Україна-Китай». Це два джерела, які надають найбільше інформації про співпрацю України та КНР. Варто зауважити, що посилення співпраці з українськими аграріями спричинило те, що аграрні медіа почали активно просувати інформацію про китайські інвестиції в український агробізнес.

Для китайських інвесторів створено *Ukraine Investment Guide*. Це унікальне джерело обширної та глибокої інформації про інвестиційний потенціал у різних галузях економіки України: агробізнес, енергетика, важке машинобудування, текстиль, ІТ та інновації, нерухомість, інфраструктура, логістика, виробництво, охорона здоров'я та фармацевтика. «Інвестиційний посібник в Україні» включає програми, спрямовані на розвиток перспективних секторів, таких як туризм, гірничодобувна промисловість, індустриальні парки, управління відходами, імпортозаміщення та стартапи. Це єдиний довідник, який описує інвестиційні перспективи в Україні [41].

Отже, провівши дослідження інформаційної складової відносин між Україною та КНР можемо зробити висновок, що влада України лояльніше відноситься до свободи слова та діяльності преси. В основному обмеження стосуються щодо використання російської мови та діяльності російських ЗМІ, через військову агресію на Донбасі. Водночас Китай повністю контролює ЗМІ. Будь-який негатив проти влади присікається, а за нього журналісти несуть кримінальну відповідальність.

Завдяки розвитку інформаційної політики, використанню новітніх технологій можна встановити міцний та перспективний взаємозв'язок між Україною та КНР. Водночас варто зазначити, що Китай активніше просуває

свою політику, використовуючи різноманітні засоби зв'язку. Україна ж націлена більше на отримання інвестицій від китайських партнерів.

2.4 Україна і КНР в контексті глобальної безпеки

Стрімкий розвиток КНР, як нової глобальної сили, поступово перетворюється на один із провідних трендів сучасного розвитку світової економіки. У результаті перерозподілу міжнародного балансу сил за участі КНР видозмінюються існуючі інтеграційні блоки, виникають додаткові можливості для створення нових конфігурацій міжнародного партнерства. У цьому контексті зусилля української влади щодо поглиблення українсько-китайських відносин є своєчасною та адекватною реакцією на трансформації в міжнародному середовищі.

Виклики глобалізованого світу формують перед Україною низку актуальних завдань, пов'язаних із пошуком нових джерел конкурентоспроможності та створенням нових економічних партнерств, у взаємодії з якими Україна могла б прискорити модернізацію національної економіки. Розвиток економічного співробітництва України з Китайською Народною Республікою має враховувати характер економічних реформ, що відбуваються у Китаї, а також перспективні напрями взаємовигідного стратегічного партнерства, що сприятимуть стійкому економічному зростанню України [42].

Китай посідає друге місце в світі за обсягом військових витрат, поступаючись тільки США. За даними Стокгольмського міжнародного інституту дослідження проблем миру (SIPRI), щорічні військові витрати Китаю перевищують \$200 млрд. Китай витрачає на свої збройні сили близько 2% ВВП, або 5% державних витрат. Китай також входить до числа дев'яти країн, які публічно визнають, що володіють ядерною зброєю. Оскільки Китай не має доступу до технологій членів НАТО, він розробляє власну продукцію

або купує цю продукцію в інших країнах, включаючи республіки колишнього Радянського Союзу, насамперед Росію та Україну (рисунок 2.9).

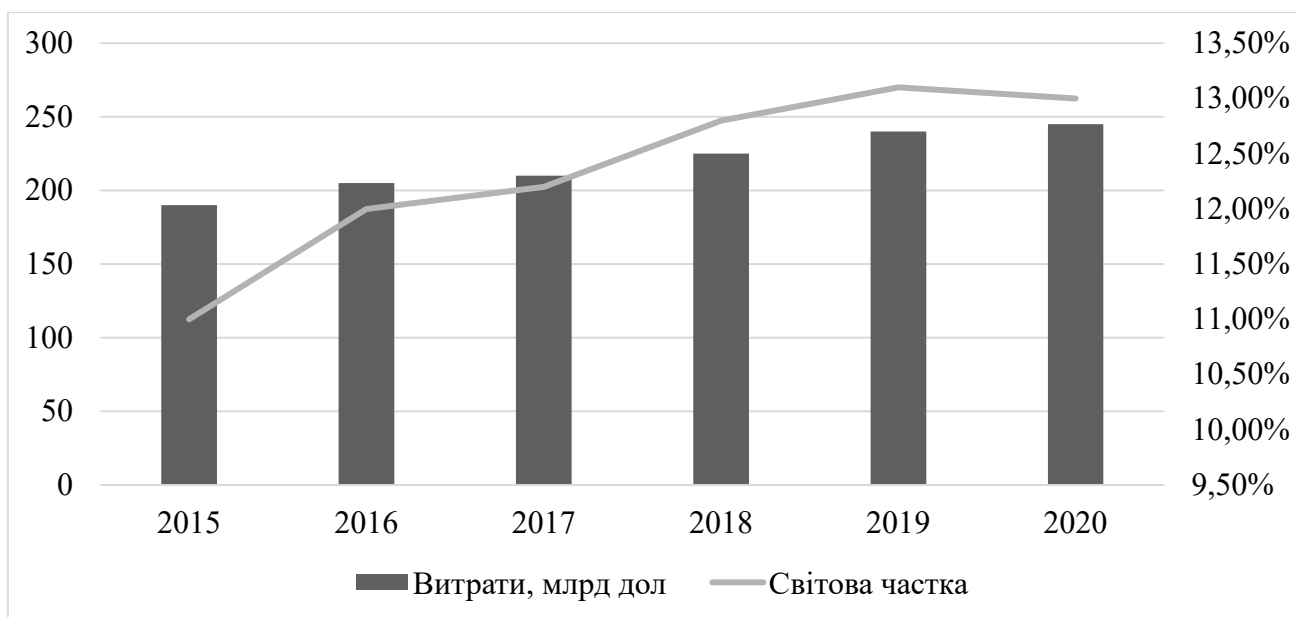

Рисунок 2.9 – Військові витрати Китаю [43]

Розглянемо як змінився оборонний бюджет України (рисунок 2.10)

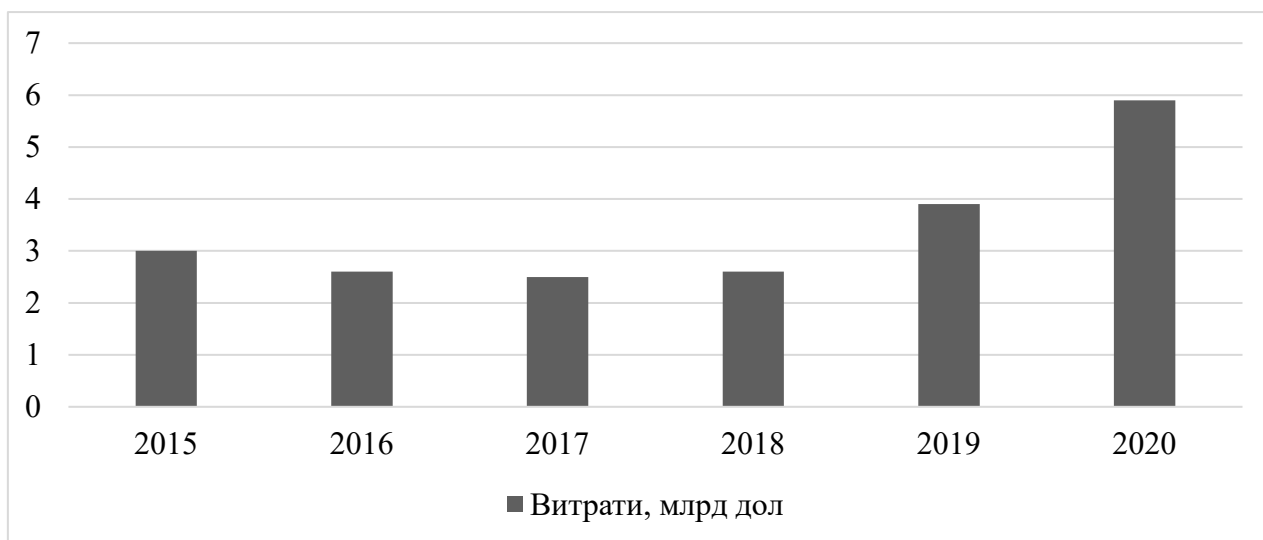

Рисунок 2.10 – Військові витрати України [44]

З рисунків ми бачимо, що військові витрати, що в Китаю, що в Україні постійно збільшуються. Навіть під час пандемії у 2020 році держави виділяли значну кількість коштів на оборону. Однак, Китай активніше вкладає кошти в

цю сферу, в сотні разів більше, ніж Україна. Це говорить про перспективу співпраці України з Китаєм у військовій сфері.

Посилення китайського впливу в світі, зокрема у військовій сфері, створює для України низку додаткових можливостей щодо нарощення власного технологічного потенціалу та розширення присутності на міжнародному ринку зброї. Разом з тим поглиблення військової співпраці України та Китаю може викликати стурбованість в інших партнерів України у ситуаціях, коли китайські інтереси інтерпретуватимуться як загроза національній безпеці тих країн. Отже, Україні потрібно зберігати баланс у відносинах з партнерами в сфері глобальної безпеки.

Згідно даних міжнародного видання SIPRI за 4 роки на КНР припало 28% українського експорту зброї. Причиною цього є низькі ціни, отримання нових технологій, яких Китай не може отримати від інших країн. Ще з початку проголошення незалежності України Китай викупував українські ракети, авіаційні двигуни та турбіни. Варто згадати внесок України у створення нового винищувача КНР, оскільки Україна мала ліцензію на ремонт винищувача. Після військової агресії та Анексії Криму підприємства України підвищили обсяги експорту частини вузлів і агрегатів для Су-27, які виробляються китайськими партнерами. Вагоме місце для виробництва військових літаків Китаю відіграв завод «Антонов».

Варто зауважити, що часто Китай використовував Україну для своєї вигоди. Про це свідчить історія з авіаносцем «Варяг». КНР викупили в Україні цей авіаносець для цивільного використання, однак у 2012 його включено до китайського військово-морського флоту. Ще одна негативна ситуація відбулась з підприємством «Мотор Січ» - найбільший виробник авіаційних двигунів на території СНГ, що постачає продукцію до 106 країн світу, зокрема і в Китай.

Китайські компанії обманом викупили акції «Мотор Січ» для виготовлення своїх літаків. А на початку 2021 року суд м. Києва передав 100% акцій підприємства в управління Національного агентства України з питань

виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА) для подальшої передачі державному адміністратору. Це спричинило погіршення відносин між країнами у цій сфері [19].

Окрім військового озброєння, виготовлення новітніх технологій Китай та Україна співпрацюють, як члени міжнародних організацій для глобальної безпеки.

Однією з таких є ООН. Україна, виконуючи взяті на себе міжнародні зобов'язання у сфері боротьби з тероризмом, є стороною 17 базових міжнародних конвенцій і протоколів, що регулюють різні аспекти антитерористичної діяльності. Із цієї проблематики урядом України підписано понад 160 міждержавних і міжурядових угод та протоколів. 2 грудня 2020 року на Міністерство закордонних справ України Указом Президента України №528/2020 покладено функції координатора виконання Україною резолюцій Ради Безпеки ООН стосовно нерозповсюдження зброї масового знищення та унеможливлення її використання в терористичних цілях [45].

За останні десятиліття підтримка Китаєм ООН значно зросла. КНР є другою країною за величиною внесків до регулярного бюджету ООН. Країна активно бере участь у миротворчих операціях. Збільшення внесків та присутності у вирішенні глобальних питань, дозволяють Китаю здійснювати дипломатичний і політичний вплив у всьому світі, запевнити міжнародну спільноту у прихильності Китаю глобальному миру та стабільності.

Як постійний член Ради Безпеки ООН, Китай бере активну участь в міжнародній системі, всіляко просуває принцип мультилатералізму, ядром якого є підтримка авторитету ООН. Китай активно взаємодіє з ООН і її спеціальними органами у миротворчості, боротьби з тероризмом, захисту прав людини, правосуддя тощо. Китай просуває контроль над озброєннями і роззброєння, надає підтримку процесу з контролю над озброєннями, включаючи створення механізму запобігання поширенню озброєнь масового знищення. Країна заохочує ділове співробітництво в областях антитероризму,

нерозповсюдження, гуманітарної допомоги, боротьби з транснаціональними злочинами [46].

Важливо розглянути питання відношення Китаю до ситуації між Україною та Росією. Країна характеризується рівновіддаленістю та гнучкістю в цьому конфліктному питанні. Це дозволяє зберегти дружні відносини з міжнародними партнерами.

З однієї сторони Китай всіляко підтримує цілісність України, оскільки має схожі проблеми з Тайванем та розраховує на таку ж підтримку. З іншої – засуджує будь-яке втручання в конфлікт. Тісне співробітництво між Китаєм та Росією спонукає країну знаходити баланс у відносинах з міжнародними партнерами. Варто згадати утримання Китаю від голосування Генеральній Асамблеї ООН та Раді Безпеки ООН при розгляді ситуації в Україні. Під час двох основних голосувань з питання України (анексія Криму та невизнання кримського референдуму) в 2014 року, Китай утримався. Окрім цього Китай не підтримав введення санкцій проти Росії, вважаючи, що це суперечить міжнародному співробітництву. Це говорить про спроби КНР закріпити принцип невтручання у міжнародні конфлікти як одне з правил міжнародної взаємодії у майбутньому світовому порядку.

Причиною такого рішення стало те, що Китай має тісні взаємозв'язки з Росією в економічному та політичному плані. Під час засідання ООН РФ робила акцент на тому, що Крим – історично російська земля. В Китаї такі ж твердження щодо Гонконгу та Тайваню. КНР вважає, що Тайвань та Гонконг повинні належати Китаю. Україна ще на початку свого існування, як незалежної держави проголосила, що Тайвань – невід'ємна частина території КНР.

Тісне співробітництво між КНР і РФ формує взаємозалежність цих країн. Китай має власне бачення щодо Сибіру, що пояснюється недостатчею природних ресурсів на території КНР та міграцією громадян Китаю на територію Сибіру. Також співпраця полягає у проведенні газопроводів: в 2009 році відкриття газопроводу Туркменістан-Узбекистан-Казахстан-Китай, у

2020 робота над запуском «Північний потік-2». Одним з інвесторів проекту «Північний потік-2» є китайська компанія PetroChina, дочірня компанія China National Petroleum Corporation (CNPC), яка контролює нафтогазові потоки на території Китаю та бере участь в геополітичних питаннях. Шанхайська корпорація Shanghai Zhenhua Heavy Industry Co теж брала участь у поставках техніки для будівництва газопроводу [47].

«Північний потік-2» становить загрозу для національної безпеки України, а отже КНР з однієї сторони поводить себе як партнер, а з іншої – бере участь в проектах, які негативно впливають на існування та розвиток України.

Отже, проблемою розвитку міжнародних відносин є те, що Китай шукає власну вигоду та використовує Україну як «міст» для побудови відносин з Європою. Окрім цього Китай співпрацює з Росією в глобально важливих питаннях. Варто згадати участь Китаю в будівництві магістралі «Північний потік-2»

Однак, російська агресія в сторону України спонукала КНР і Україну об'єднатись для інтенсивнішої. За останні роки зросла кількість зовнішньоекономічних контактів, через закриття російського ринку для українських товарів. Активізувалось військово-технічне співробітництво.

2.5 Енергетична безпека

Проблема забезпеченості енергетичними ресурсами посідає одне з пріоритетних місць. Нафта та газ, нарівні з фінансовими джерелами є тим елементом економіки, без якого неможливе функціонування практично всіх промислових галузей. Підвищення цін на нафту та газ і водночас підвищення попиту на них, перспектива скорочення покладів вуглеводнів перетворюють потребу в стабільному доступу й контролю цін над ними в складну зовнішньополітичну проблему, безпосередньо пов'язану як з дипломатичними, так і навіть військово-політичними аспектами. Україна належить до категорії енергозалежних держав, чутливих не лише до цін на сировину, але й значною мірою політично пов'язаних із суб'єктом постачання. Кожний український уряд змушений розв'язувати питання стабільності поставок енергетичної сировини, цін на неї, а також диверсифікації нафтогазових потоків.

Для Китаю питання доступу до енергетичних джерел, особливо нафти, має критичне значення. Це не лише забезпечення економіки необхідною сировиною, але й у більшому масштабі можливість і надалі проводити реформи, від ефективності яких залежить політична стабільність та довіра до правлячих кіл. При цьому така необхідність загострюється тією обставиною, що розміри китайської економіки підштовхують керівництво країни до гри на світовому енергетичному полі, кидаючи виклик досвідченим та авторитетним гравцям.

Атомна енергетика є єдиним підсектором енергетики, де з боку Китаю є попит. Маючи близько 46 ГВт встановленої генеруючої потужності, Китай є третім найбільшим споживачем ядерної енергії в світі. На Тяньваньській АЕС в Ляньюнгані використовуються такі ж реактори, як на українських АЕС. Саме тому Китай зацікавлений в співпраці з Україною

Українські вчені передають свій досвід китайським колегам. Так у 2003 році китайська делегація інженерів вивчала роботу парогенераторів та процеси

контролю стану обладнання на Південноукраїнській АЕС. У 2005 році Державний комітет ядерного регулювання України та Національна адміністрація ядерної безпеки Китаю (NNSA) підписали угоду про співпрацю. У 2009 році «Укратоменергобуд» і JNPC підписали меморандум про співпрацю, що включає проектування, виготовлення обладнання для електростанцій та утилізації ядерних відходів і виробництво підйомних машин. У 2010 році «Енергоатом», оператор українських АЕС, підписав меморандум з Китайською генеральною ядерною енергетичною групою (CGNPC), а 2011 року – з Китайською національною ядерною корпорацією (CNNC).

У 2016 році «Турбоатом» і Dongfan Electric підписали меморандум про співпрацю. У 2017 році китайська компанія поставила нагрівач низького тиску для французької компанії EDF, що стало першою поставкою в Євросоюз. Згодом того ж року Китайська національна ядерна корпорація (CNNC) і Індустріально-комерційний банк Китаю (ICBC) запропонували Україні побудувати 4-й реактор для Хмельницької АЕС за китайською запатентованою технологією Hualong One (на базі французького реактора M310). У 2019 «Енергомашспецсталь» з Краматорська отримала два значних контракти на поставку комплектуючих для 7-го і 8-го реакторів для Тяньваньської АЕС, а також для 3-го і 4-го реакторів АЕС Худабаво.

Китай є найбільшим виробником і експортером обладнання для електростанцій, що працюють на відновлюваних джерелах енергії: його частка у світовому експорті 2019 року становила 42%. Він активно пропагує використання «зеленої» енергії в усьому світі і отримує вигоду від стимулюючого регулювання, як-от «зелені» тарифи. Проаналізуємо обсяги імпорту фотоелектричних приладів з Китаю до України (рисунок 2.11)

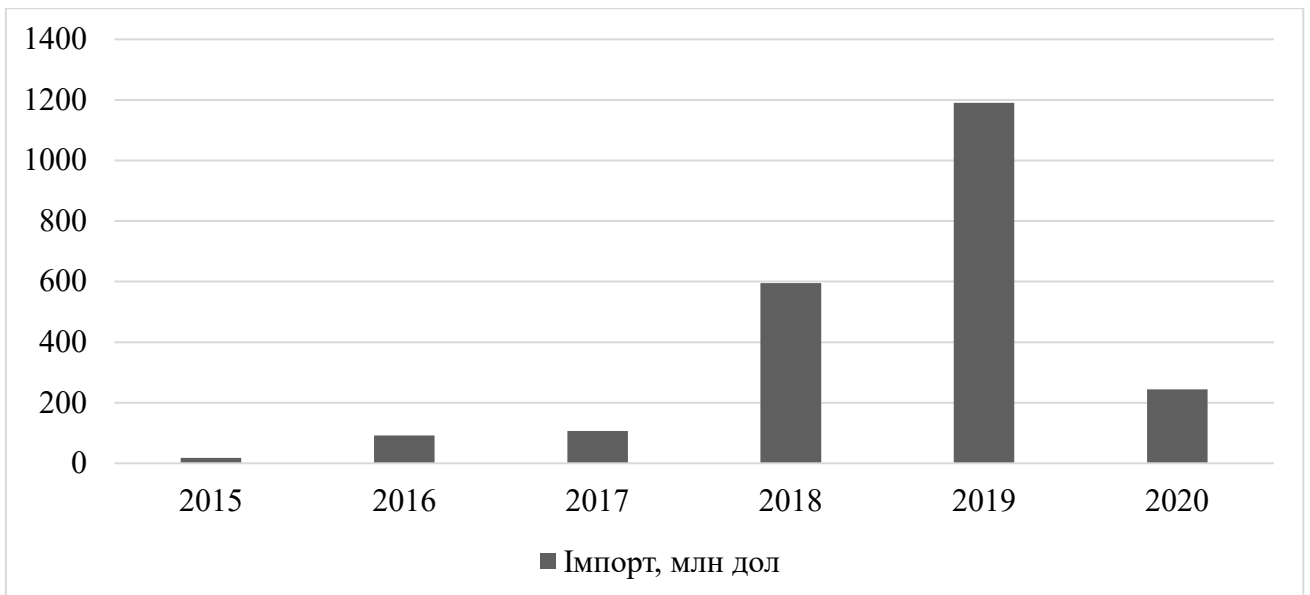

Рисунок 2.11 – Імпорт фотоелектричних приладів з Китаю до України [48]

З рисунка зрозуміло, що імпорт значно збільшився за останні роки, а у 2020 спостерігався спад: від 1190 млн. дол. у 2019 до 244 млн. дол. у 2020. Причиною цього стала пандемія коронавірусу у світі.

Відновлювані джерела енергії стали галуззю з найбільшою часткою китайського капіталу в Україні. Державна Китайська національна група будівельних матеріалів (CNBM) володіє десятима сонячними електростанціями в Миколаївській та Одеській областях встановленою потужністю 267 МВт. Їх загальний акціонерний капітал становить 1,761 млрд грн, а це близько третини від загальної участі Китаю в капіталі українських компаній. Компанія CNBM постачала панелі Active Solar і одночасно фінансувала цю інвестицію. А в 2016 стала єдиним власником цих активів. Інформація про виручку від діяльності компанії наведена на рисунку 2.12.

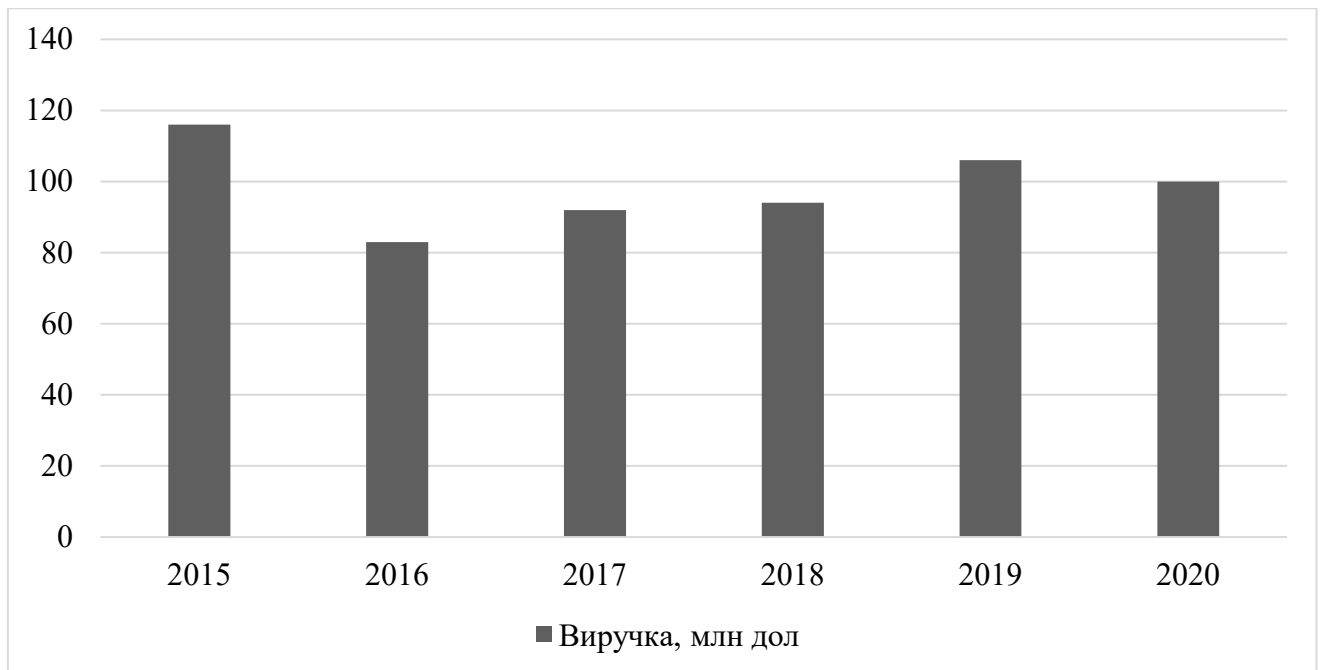

Рисунок 2.12 – Виручка Active Solar / CNBM в Україні, млн. дол. [49]

Отже, зважаючи на високі прибутки компанії в Україні, для КНР вигідно інвестувати у відновлювану енергетику на території нашої держави.

Маючи понад 90% запасів енергетичних ресурсів у вигляді вугілля, Китай почав шукати альтернативи, оскільки спалювання вугілля призводить до величезного забруднення атмосфери, зокрема, через викиди вуглекислого газу. Однією з таких альтернатив є виробництво із вугілля синтетичного природного газу. Станом на 2019 рік функціонували заводи потужністю 6 млрд кубометрів. Однак, такі проекти є неекологічними та дорогими. Саме тому КНР прагне продати технологію іншим країнам, в тому числі й Україні. В рамках енергетичної безпеки китайські компанії намагались реалізувати й інші проекти, зокрема з державною компанією НАК «Нафтогаз України», однак поки вони не були успішними.

Для Китаю і України є широкі можливості у реалізації проектів будівництва гідроелектростанцій. На території України діють такі великі гідроелектростанції: Дніпровська ГЕС, Київська ГЕС та інші, які мають нагальну потребу у заміні застарілого обладнання. На сьогоднішній момент вже розгорнулась істотна взаємодія з українськими партнерами щодо проектів

реформування згаданих вище великих ГЕС та проектів будівництва невеличких ГЕС в західному регіоні китайськими підприємствами. Окрім того, згідно з «Національним планом дій з відновлювальної енергетики» до 2020 р. енергія, отримана за допомогою альтернативних джерел, повинна зайняти 11% від енергоспоживання. Україна може стати новим, перспективним ринком для китайських компаній, що займаються новими джерелами енергії.

Отже, дослідивши відносини між країнами, в економічному, політичному та інших аспектах можна зробити висновок про їх стабільний розвиток. Держави постійно збільшують обсяги імпорту та експорту продукції і послуг, обмінюються взаємними візитами глав держав та міністрів, а також співпрацюють в рамках діяльності ООН. Китай зацікавлений у подальшій співпраці, адже бачить Україну як своєрідний міст для просування товарів на ринок ЄС. Вигода України полягає в китайських інвестиціях в економіку, зокрема в оновлення інфраструктури. Однак, на сьогодні ПІІ з Китаю становлять лише 0,3% від загального обсягу інвестицій в Україну. Тож країні потрібно розробити чітку стратегію розвитку співпраці.

Висновки до розділу

Китай є найбільшим торговим партнером України. Торгівля товарами має довгострокову тенденцію до збільшення як експорту, так і імпорту. Зараз на торгівлю з Китаєм припадає 10,9% ВВП і 15,1% загального зовнішньоторговельного обороту, тоді як 20 років тому ці частки становили 1,9% і 2,3% відповідно. За підсумками 2020 року Китай посідає перше місце серед усіх торговельних партнерів України за обсягом товарообігу.

Розглядаючи структуру українського експорту товарів в КНР у 2020 році, можна побачити, що найбільше поставок припадало на залізні руди, кукурудзу та соняшникову олію. В структурі імпорту переважають електричні

машини, реактори ядерні, котли та машини, засоби наземного транспорту, пластмаси, оптичні прилади та інші товари.

Проаналізувавши торговельно-економічні відносини між країнами можна зробити висновок, що за останні 6 років вони покращились. Товарообіг між країнами збільшився, зріс експорт та імпорт послуг. Однак Китай не зацікавлений інвестувати в економіку України, про що свідчать низькі обсяги прямих іноземних інвестицій. Отже, Україні потрібно шукати нові шляхи співпраці та розробити чітку стратегію покращення відносин між країнами.

Посилення діалогу в політичній сфері, активна діяльність Міжурядової українсько-китайської комісії з питань торговельно-економічного співробітництва створили передумови для нарощування двосторонньої торгівлі, обсяги якої відрізняються рекордними, за сучасну історію двосторонніх зв'язків, показниками і динамікою зростання. Завдяки цьому Китай стабільно входить в десятку найбільших зовнішньоторговельних партнерів України і до першої п'ятірки за обсягом споживання українського експорту. Для КНР Україна – один з найбільших зовнішньоторговельних партнерів серед країн СНД.

Провівши дослідження інформаційної складової відносин між Україною та КНР можемо зробити висновок, що влада України лояльніше відноситься до свободи слова та діяльності преси. В основному обмеження стосуються щодо використання російської мови та діяльності російських ЗМІ, через військову агресію на Донбасі. Водночас Китай повністю контролює ЗМІ. Будь-який негатив проти влади присікається, а за нього журналісти несуть кримінальну відповідальність.

Завдяки розвитку інформаційної політики, використанню новітніх технологій можна встановити міцний та перспективний взаємозв'язок між Україною та КНР. Водночас варто зазначити, що Китай активніше просуває свою політику, використовуючи різноманітні засоби зв'язку. Україна ж націлена більше на отримання інвестицій від китайських партнерів.

РОЗДІЛ 3 МОДЕЛЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА КНР

3.1 Гравітаційна модель зниження транспортних витрат

КНР розцінює Україну як своєрідний міст між Китаєм, Росією та ЄС. Незважаючи на перспективи для розвитку, Україна скептично ставиться до ініціатив КНР. Держава не має сильної політичної волі для організації спільних економічних проєктів. Китай багато разів наголошував на бажанні інвестувати в розвиток інфраструктури України, зокрема на модернізацію портів, які можна використовувати для транспортування китайської продукції в Європу.

В рамках «Економічного поясу Шовкового шляху» Україна теж пасивна, що загрожує відмовою КНР у розробці багатосторонніх проєктів. Є певний ризик, що географічний потенціал нашої держави не буде використаний для побудови нових транспортних шляхів, які сполучатимуть Китай з країнами ЄС. Хорошим прикладом є те, що в рамках північного коридору «Економічного поясу Шовкового шляху» залізничне сполучення проходить через північного сусіда України – Білорусь. Це доводить, що ні політичний режим, ні зовнішня політика країни не впливає на розвиток міжконтинентального партнерства.

Щоб Україна була повноцінно залучена до проєкту «Економічний пояс Шовкового шляху», необхідно забезпечити політичну та економічну стабільність, прозоре ведення підприємницької діяльності та гарантувати виконання міжнародних зобов'язань. З української сторони бачимо основні проблеми, які стримують співпрацю з КНР: корупція, бюрократія, економічна та політична нестабільність, застаріла інфраструктура, погіршення позиції України в міжнародних рейтингах призводить до того, що китайські інвестори не зацікавлені в інвестиціях в економіку України. На це вказують дані про надзвичайно низькі прями інвестиції з КНР, в порівнянні з іншими партнерами України.

Внутрішні проблеми України впливають на її зовнішню політику та міжнародне становище. Держава, яка є економічно та політично слабкою не може ефективно співпрацювати з міжнародними партнерами.

Активна участь України в «Економічному поясі Шовкового шляху» буде вигідною для обох сторін:

- вигідне розміщення України біля ЄС можна використати для встановлення торговельних зв'язків між ЄС та КНР;
- новий ринок збуту для китайської продукції;
- капіталовкладення КНР в оновлення інфраструктури України;
- зміцнення регіонального становища України;
- зменшення тиску РФ через взаємовигідне партнерство між Україною та КНР.

Окрім цього, участь України дозволить КНР зменшити політичні ризики для створення регіональних проєктів та підвищення інтеграційних процесів. Така співпраця може бути націлена на розвиток транспортної інфраструктури та створення індустріальних парків, підвищення обсягів товарообороту, інвестицій, а також фінансового співробітництва з міжнародними організаціями.

Зараз до проєктів «Економічного поясу Шовкового шляху» в Україні можна віднести днопоглиблення порту Південний в Одеській області. Для України перспективним напрямком буде «Новий євразійський сухопутний міст». Він дозволить створити нові транспортні сполучення, які проходять через Україну. Основним конкурентом в даному проєкті є Білорусь, де проходить більша частина перевезень з Китаю.

Транскаспійський коридор – ще один перспективний проєкт для України. Він проходить через чотири країни: Казахстан, Азербайджан, Грузію і Туреччину. Коридор поєднує два морські перевезення. З портів Грузії та Туреччини вантажі можуть йти до українського порту Південний.

В роботі важливо визначити чи є проєкт «Економічного поясу Шовкового шляху» ефективним для України та чи покращиться добробут

громадян від реалізації цього проекту за участі нашої держави. Оскільки концепція не є чітко окресленою КНР та немає переліку проектів, які створюватимуться в рамках цієї ініціативи, визначити точний економічний вплив для України складно.

Для цього використаємо гравітаційну модель торгівлі, щоб дослідити варіації зниження транспортних витрат на 5-30% в рамках проекту «Економічний пояс великого шовкового шляху». До прикладу зменшення транспортних витрат всього на 15% спричинить зростання ВВП на душу населення до 0,5%. Отже, Україна виграє навіть від декількох проектів, реалізованих на її території.

Визначатимемо зміни за допомогою формули гравітаційної моделі:

$$X_{ij} = \frac{Y_i E_j}{Y} \times \left(\frac{\tau_{ij}}{P_j \Omega_i} \right)^{1-\sigma}, \quad (3.1)$$

де

X_{ij} – експорт товарів з однієї країни в іншу у доларах США;

Y – світовий ВВП;

E_j – розмір споживчого ринку країни-імпортера (витрати в грошовому вираженні);

Y_i – ВВП країни, що експортує товар;

σ – еластичність заміщення між різними товарами, зокрема між місцевими та імпортними товарами;

τ_{ij} – торгові витрати;

P_j та Ω_i – цінові індекси.

Еластичність заміщення показує наскільки попит на іноземні товари знизиться, якщо вартість збільшиться на 1%. До торгових витрат належать витрати на перевезення, оплату тарифів, страхування, перебування на митниці тощо. Цінові індекси відображають інформацію про економічний стан країн, торгові та виробничі витрати.

Для оцінки гравітаційної моделі використовуватимемо метод псевдо-максимальної правдоподібності (PPML) за формулою (3.2):

$$X_{ij} = \exp(\gamma_{\text{Відст}} \ln(\text{Відст}_{ij}) + \gamma_{\text{FTA}} \text{FTA}_{ij} + \gamma_{\text{MFN}} \text{MFN}_{ij} + Z_{ij} \gamma_Z + \chi_i + \xi_j) \times u_{ij}, \quad (3.2)$$

де

Z_{ij} – показник, що відображує змінні торгових витрат;

χ_i та ξ_j – фіксовані ефекти для врахування опору імпорту та експорту.

FTA – бінарна змінна, яка приймає значення 1, якщо у пари країн є чинна угода про вільну торгівлю і 0, якщо угоди немає.

Дані для оцінки добробуту країни від участі в проекті «Економічний пояс Шовкового шляху» брались з статистичних міжнародних сайтів: Direction of Trade Statistics, МВФ, даних Світового банку, з бази даних UNCTAD та інших.

Отже, основою для скорочення витрат на перевезення є реалізація інфраструктурних проектів «Один пояс, один шлях» та спрощення митних процедур. Ці витрати складно розрахувати, оскільки немає єдиної бази даних цих проектів. Відповідно, оцінити покращення добробуту можна лише приблизно. Для цього використаємо параметр транспортної інфраструктури (λ_{ij}).

Таблиця 3.1 – Моделі оцінки торгових еластичностей

	Модель (1)	Модель (2)	Модель (3)	Модель (4)
Метод	PPML	PPML	PPML	FE
Залежна змінна	$Exp_{ij,t}$	$Exp_{ij,t}$	$Exp_{ij,t}$	$\ln Exp_{ij,t}$
FTA	0.360**	0.412**	0.475**	0.380**
\ln Відст $_{ij}$	(0.073)	(0.058)	(0.046)	(0.030)
	-0.836**	-0.804**		

	(0.050)	(0.043)		
Фіксовані ефекти:				
Вибірка	2019	1964-2019	1964-2019	1964-2019
Спостереження	25 000	235 000	195 000	125 000
R2			0.984	0.881

Примітка: ** Статистично значимі на рівні 1%. * Статистично значимі на рівні 5%.

У проведенні оцінки використовувались метод псевдо-максимальної правдоподібності та фіксованих ефектів (FE). Це стандарти для досліджень такого типу. Для аналізу вибрано 157 країн та період з 1964 до 2019 рр. через кожні 5 років.

Коефіцієнт ЗВТ (зони вільної торгівлі) знаходиться в межах 0,36-0,48, а значення показника FTA береться на рівні 0,38. Це означає, що торгівля країн ЗВТ на 46%, ніж, в інших ($e^{0.38}=1,46$).

Проаналізуємо покращення добробуту країни від скорочення транспортних витрат завдяки проекту «Один пояс, один шлях» (таблиця 3.2).

Таблиця 3.2. Збільшення добробуту через мінімізацію транспортних витрат

Регіон	Зменшення транспортних витрат, %					
	5	10	15	20	25	30
Китай	0,39	0,81	1,27	1,78	2,34	2,97
Україна	0,16	0,33	0,52	0,72	0,94	1,19

Отже, від скорочення транспортних витрат виграють і Україна, і Китай. Зменшення витрат на 5% спричинить зростання ВВП на душу населення на 0,16%. Якщо ж витрати скоротяться на 30%, то рівень ВВП зросте на 1,19%.

Розглянемо, як зросте експорт з України в КНР на рисунку 3.1.

Зміна експорту з України до Китаю, %

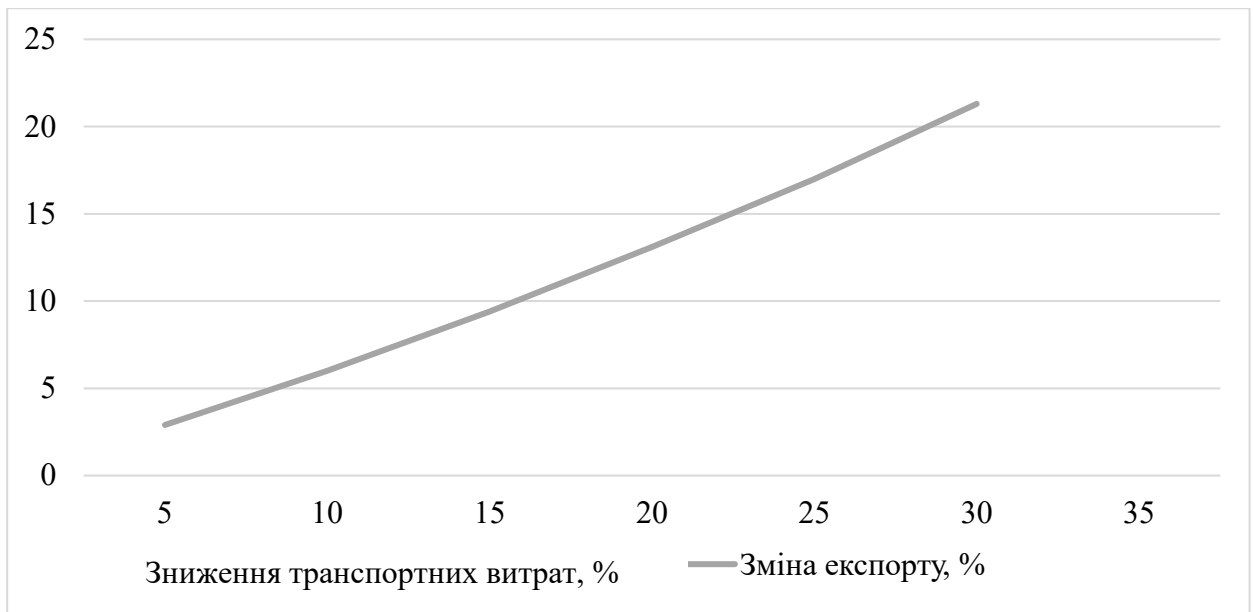

Рисунок 3.1 – Динаміка експорту з України до Китаю

Отже, з рисунка зрозуміло, що обсяги експорту стабільно збільшуватимуться. Відповідно, участь України в проекті КНР «Економічний пояс Шовкового шляху» є вигідним для обох держав. Однак, для України, це не лише економічне, а й політичне рішення. Покращення стосунків з Китаєм може спричинити погіршення стосунків з іншими партнерами. Україні потрібно дотримуватись балансу у відносинах та зважено приймати стратегічні рішення, щоб отримати вигоду від співпраці з КНР в рамках «Економічного поясу Шовкового шляху» та одночасно покращувати партнерські відносини з іншими державами.

3.2 Моделювання українсько-китайських відносин за допомогою когнітивної карти

У даному розділі пропонується розробка подальших відносин між Україною та КНР у вигляді когнітивної моделі. Проаналізувавши головні чинники впливу на українсько-китайські відносини, були виявлені головні фактори та сфери, які найбільше впливають на стан співробітництва між країнами.

Для побудови моделі, було визначено ряд основних факторів та сфер впливу, а саме:

1. “Українсько-китайські відносини”
2. “Співпраця у рамках проекту «Один пояс, один шлях»”
3. “Торгівля між Україною та КНР”
4. “Китайські інвестиції”
5. “Співробітництво в міжнародних організаціях”
6. “Політичний діалог між Україною та КНР”
7. “Міжнародні економічні зв’язки України”
8. “Війна Росії проти України”
9. “Співпраця у сфері промисловості”
10. “Розробка спільних науково-технічних проектів”

Виходячи з причинно-наслідкових зв’язків вибираємо фактори для когнітивної моделі. Цільовим фактором обираємо фактор “Українсько-китайські відносини”. Інші 8 факторів були обрані таким чином, які найбільше впливають на стан відносин між Україною та КНР. Усі ці фактори також взаємодіють між собою.

Для початку було побудовано таблицю (таблиця Б.3.1), де вказувалися відповідні контури зв’язків між факторами в межах від -1 до 1.

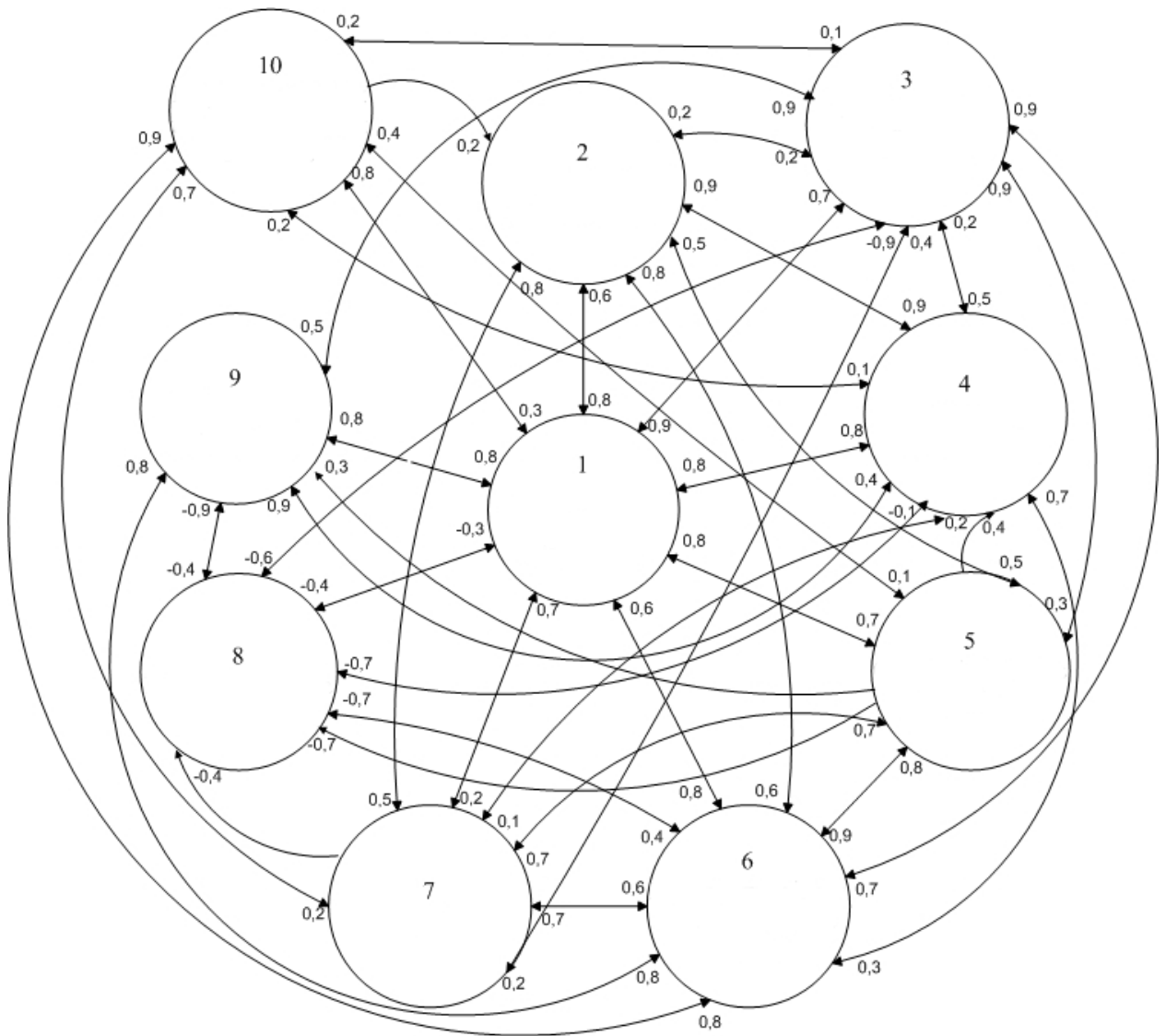

Рисунок 3.2 – Когнітивна модель стану українсько-китайських відносин

Фактор 1 “Українсько-китайські відносини” → Фактор 2 “Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»” – коефіцієнт “0,6” – дружні відносини країн сприяють розвитку проєкту та покращенню логістичних вузлів.

Фактор 1 “Українсько-китайські відносини” → Фактор 3 “Торгівля між Україною та КНР” - коефіцієнт “0,7” – стосунки між країнами сприяють укладанню угод про покращення співробітництва у сфері торгівлі.

Фактор 1 “Українсько-китайські відносини” → Фактор 4 “Китайські інвестиції” – коефіцієнт “0,8” – розвиток відносин між країнами сприяють тому, щоб КНР вкладала більше коштів в Україну.

Фактор 1 “Українсько-китайські відносини” → Фактор 5 “Співробітництво в міжнародних організаціях” – коефіцієнт “0,7” – дружні відносини між країнами сприяють їхній узгодженій позиції в рамках міжнародних організацій.

Фактор 1 “Українсько-китайські відносини” → Фактор 6 “Політичний діалог між Україною та КНР” – коефіцієнт “0,8” – активізація відносини між країнами сприяє розвитку політичного діалогу між країнами та укладання угод.

Фактор 1 “Українсько-китайські відносини” → Фактор 7 “ Міжнародні економічні зв’язки України ” - коефіцієнт “0,2” – покращення відносин України з Китаєм дещо покращує її позицію на глобальному економічному ринку.

Фактор 1 “Українсько-китайські відносини” → Фактор 8 “ Війна Росії проти України” - коефіцієнт “-0,4” – партнерські стосунки між країнами сприяють потенційно можуть вплинути на перебіг війни, чи принаймні знизити ризики застосування ядерної зброї.

Фактор 1 “Українсько-китайські відносини” → Фактор 9 “Співпраця у сфері промисловості”- коефіцієнт “0,8” – розвиток відносин між країнами сприяє розвитку промисловості, відкриваючи нові можливості у цій сфері.

Фактор 1 “Українсько-китайські відносини” → Фактор 10 “ Розробка спільних науково-технічних проєктів” – коефіцієнт “0,8” – Дружні відносини між країнами сприяють співпраці у науково-технічній сфері, де країни планують розвивати свої відносини.

Фактор 2 “Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»” → Фактор 1 “Українсько-китайські відносини” - коефіцієнт “0,8” – бажання Китаю реалізувати проєкт сильно активізує відносини між двома країнами, оскільки Україна є центральним логістичним вузлом цього проєкту.

Фактор 2 “Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»” → Фактор 4 “Китайські інвестиції” - коефіцієнт “0,9” – хоч і будучи відносно не

значними (особливо у порівнянні з інвестиціями інших країн), все ж реалізація проєкту дозволяє залучати додаткові інвестиції з КНР.

Фактор 2 “Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»”→
Фактор 3 “ Торгівля між Україною та КНР” - коефіцієнт “0,2” – реалізація проєкту сприяє покращенню торгівельних відносин між країнами.

Фактор 2 “Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»”→
Фактор 5 “Співробітництво в міжнародних організаціях ” - коефіцієнт “0,5” – реалізація проєкту позитивно впливає співробітництво країн в МО.

Фактор 2 “Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»” →
Фактор 6 “Політичний діалог між Україною та КНР” – коефіцієнт “0,6” – проєкт сприяє активізації політичного діалогу, а також укладання угод між державами.

Фактор 2 “Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»” →
Фактор 7 “ Міжнародні економічні зв’язки України” – коефіцієнт “0,5” – позитивно, підвищуючи залученість України у систему глобальних економічних відносин.

Фактор 3 “ Торгівля між Україною та КНР ”→ Фактор 1 “Українсько-китайські відносини” – коефіцієнт “0,9” – країни активно розвивають свої торгівельні відносини, що позитивно впливає на відносини двох країн загалом.

Фактор 3 “Торгівля між Україною та КНР”→ Фактор 2 “Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»” – коефіцієнт “0,2” – країни мають налагоджене співробітництво в торгівельній галузі і це певною мірою сприяє логістиці та розвитку.

Фактор 3 “ Торгівля між Україною та КНР ”→ Фактор 4 “ Китайські інвестиції ” - коефіцієнт “0,5” – розвиток торгівельних відносин сприятиме більшому залученню китайських інвестицій, відкриття нових підприємств з китайським капіталом.

Фактор 3 “ Торгівля між Україною та КНР ”→ Фактор 5 “Співробітництво в міжнародних організаціях” - коефіцієнт “0,3” – Країни

зацікавлені у покращенні торгівельних відносин, тому вони зацікавлені у співробітництві в організаціях (наприклад СОТ) які сприятимуть цьому.

Фактор 3 “Торгівля між Україною та КНР” → Фактор 6 “Політичний діалог між Україною та КНР” – коефіцієнт “0,7” – розвиток торгівлі сприяє активнішій політичній співпраці, що дозволяє країнам укладати нові угоди, здійснювати візити.

Фактор 3 “Торгівля між Україною та КНР” → Фактор 7 “Міжнародні економічні зв’язки України” – коефіцієнт “0,2” – покращення торгівельних відносин між Україною та Китаєм певною мірою сприятимуть посиленню макроекономічного становища.

Фактор 3 “Торгівля між Україною та КНР” → Фактор 8 “Війна Росії проти України” – коефіцієнт “-0,6” – країни зацікавлені у розвитку торгівельних відносин, які значного погіршилися у зв’язку війною, тому їх активна співпраця у даній сфері спрямована на подолання кризових наслідків.

Фактор 3 “Торгівля між Україною та КНР” → Фактор 9 “Співпраця у сфері промисловості” – коефіцієнт “0,5” – активніша торгівля зокрема послугами сприятиме розвитку сфери виробництва.

Фактор 3 “Торгівля між Україною та КНР” → Фактор 10 “Розробка спільних науково-технічних проєктів” – коефіцієнт “0,2” – розвиток торгівельних відносин між країнами сприятиме розширенню сфери діяльності за рахунок нових науково-технічних проєктів.

Фактор 4 “Китайські інвестиції” → Фактор 1 “Українсько-китайські відносини” - коефіцієнт “0,8” – Китайські інвестиції є досить вагомими для України, тому їх збільшення сприятиме розвитку відносин між країнами.

Фактор 4 “Китайські інвестиції” → Фактор 2 “Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»” – коефіцієнт “0,9” – Китайські інвестиції покращують можливості реалізації проєкту.

Фактор 4 “Китайські інвестиції” → Фактор 3 “Торгівля між Україною та КНР” – коефіцієнт “0,2” – збільшення китайських інвестицій в певній мірі

сприятиме розвитку торгівельних відносин між країнами зокрема збільшуватиме торгівлю послугами.

Фактор 4 “ Китайські інвестиції ” → Фактор 6 “ Політичний діалог між Україною та КНР ” – коефіцієнт “0,3” – зростання китайських інвестицій в Україні змушуватиме країни більше співпрацювати у політичній сфері, укладаючи нові угоди що їх регулюють.

Фактор 4 “ Китайські інвестиції ” → Фактор 7 “ Міжнародні економічні зв’язки України ” – коефіцієнт “0,1” – Збільшення китайських інвестицій в Україну певною мірою посилює її макроекономічне становище.

Фактор 4 “ Китайські інвестиції ” → Фактор 8 “ Війна Росії проти України ” – коефіцієнт “-0,7” – Китайські інвестиції збільшилися навіть у період кризи, тому вони є гарним засобом у боротьбі з кризовими наслідками у сосунках між країнами. Вкладання коштів у економіку України посилює бажання КНР до швидкого завершення війни.

Фактор 4 “ Китайські інвестиції ” → Фактор 9 “Співпраця у сфері промисловості” – коефіцієнт “0,9” – Китай зацікавлений у збільшенні товарообороту між країнами, тому активно фінансує сферу промислового виробництва.

Фактор 4 “ Китайські інвестиції ” → Фактор 10 “ Розробка спільних науково-технічних проєктів”- коефіцієнт “0,2” – збільшення китайських інвестицій у наукову галузь сприятиме співробітництву країн у науково-технічній сфері, вкладаючи кошти у нові проєкти.

Фактор 5 “ Співробітництво в міжнародних організаціях ” → Фактор 1 “Українсько-китайські відносини” – коефіцієнт “0,8” – даний фактор сприяє тіснішій співпраці країн. Міжнародні організації надають допомогу країнам, сприяючи їхньому розвитку, а розвиток двох країн сприятиме розвитку відносин між ними.

Фактор 5 “Співробітництво в міжнародних організаціях” → Фактор 3 “Торгівля між Україною та КНР” – коефіцієнт “0,9” – Співпраця країн в межах

МО, таких як СОТ сприяє покращенню торгівельних відносин, відкриваючи перед країнами нові можливості.

Фактор 5 “Співробітництво в міжнародних організаціях” → Фактор 4 “Китайські інвестиції” – коефіцієнт “0,4” – міжнародні організації та спільні міжнародні проекти покращують інвестиційний фон.

Фактор 5 “Співробітництво в міжнародних організаціях” → Фактор 6 “Політичний діалог між Україною та КНР” – коефіцієнт “0,9” – співробітництво в МО, сприяє активнішій політичній співпраці, що включає організацію зустрічей, укладання угод.

Фактор 5 “Співробітництво в міжнародних організаціях” → Фактор 7 “Міжнародні економічні зв’язки України ” – коефіцієнт “0,7 ” – чим більше міжнародних організацій де країни співпрацюватимуть, тим більше можливостей до міжнародної співпраці.

Фактор 5 “Співробітництво в міжнародних організаціях” → Фактор 8 “Війна Росії проти України” – коефіцієнт “-0,7 ” – участь в міжнародних організаціях сприяє ефективнішому подоланню кризових наслідків війни.

Фактор 5 “Співробітництво в міжнародних організаціях” → Фактор 9 “Співпраця у сфері промисловості” – коефіцієнт “0,3 ” – співпраця на міжнародному рівні дозволяє країнам покращувати сферу виробництва.

Фактор 5 “ Співробітництво в міжнародних організаціях ” → Фактор 10 “ Розробка спільних науково-технічних проєктів” – коефіцієнт “0,4” – співпраця на міжнародному рівні сприяє розширенню зв’язків країн, зокрема у науково-технічній сфері.

Фактор 6 “Політичний діалог між Україною та КНР”→ Фактор 1 “Українсько-китайські відносини” – коефіцієнт “0,6” – політичні відносини між країнами сприяють розвитку відносин між ними, завдяки переговорам та укладанню нових угод.

Фактор 6 “Політичний діалог між Україною та КНР”→ Фактор 2 “Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях» ” – коефіцієнт “0,8” – країни ведуть активні переговори щодо питань реалізації проєкту.

Фактор 6 “Політичний діалог між Україною та КНР”→ Фактор 3 “Торгівля між Україною та КНР” – коефіцієнт “0,9” – країни активно ведуть переговори щодо покращення торгівельних відносин та про встановлення зони вільної торгівлі.

Фактор 6 “Політичний діалог між Україною та КНР”→ Фактор 4 “Китайські інвестиції ” – коефіцієнт “0,7” – Переговори та укладання нових угод сприяє тому, що КНР вкладає свої кошти в Україну.

Фактор 6 “Політичний діалог між Україною та КНР”→ Фактор 5 “Співробітництво в міжнародних організаціях” – коефіцієнт “0,8” – країни активно ведуть переговори щодо співробітництва у МО. Також політичні відносини сприяють узгодженості позицій країн в рамках МО.

Фактор 6 “Політичний діалог між Україною та КНР”→ Фактор 7 “ Міжнародні економічні зв’язки України ” – коефіцієнт “0,7” – політичний діалог покращує макроекономічну ситуації в Україні, ці питання обговорюються при зустрічах офіційних осіб.

Фактор 6 “Політичний діалог між Україною та КНР”→ Фактор 7 “Війна Росії проти України ” – коефіцієнт “-0,7” – посилення політичного діалогу між країнами потенційно може призвести до посилення тиску на Росію збоку КНР, що сприяло б деескалації.

Фактор 6 “Політичний діалог між Україною та КНР”→ Фактор 9 “ Співпраця у сфері промисловості ” – коефіцієнт “0,8” – переговори та угоди на рівні офіційних представників дозволяє укладати нові контракти.

Фактор 6 “Політичний діалог між Україною та КНР”→ Фактор 10 “Розробка спільних науково-технічних проєктів” – коефіцієнт “0,9” – країни укладають угоди щодо співробітництва у науково-технічній сфері, також про необхідність розвитку цієї складової відносин постійно наголошується на офіційних зустрічах.

Фактор 7 “ Міжнародні економічні зв’язки України ”→ Фактор 1 “Українсько-китайські відносини” – коефіцієнт “0,7” – посилення України в економічному плані робить її більш привабливим партнером для КНР.

Фактор 7 “ Міжнародні економічні зв’язки України ”→ Фактор 2 “Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»” – коефіцієнт “0,8” – посилення України в економічному плані робить її більш привабливим партнером для КНР для залучення до проєкту та спільної його реалізації.

Фактор 7 “ Міжнародні економічні зв’язки України ”→ Фактор 3 “Торгівля між Україною та КНР” – коефіцієнт “0,4” – посилення України в економічному плані стимулює країни покращувати свої торговельні відносини.

Фактор 7 “ Міжнародні економічні зв’язки України ”→ Фактор 5 “Співробітництво в міжнародних організаціях” – коефіцієнт “0,7” – посилення України в економічному плані сприяє їх кращій співпраці в рамках інших міжнародних організацій та сприяє більшій узгодженості їхніх позицій.

Фактор 7 “ Міжнародні економічні зв’язки України ”→ Фактор 8 “Війна Росії проти України” – коефіцієнт “-0,4” – посилення України в економічному плані робить її більш привабливим партнером для КНР, і відповідно зацікавлює його у якнайшвидшому завершенні війни.

Фактор 7 “ Міжнародні економічні зв’язки України ”→ Фактор 10 “Розробка спільних науково-технічних проєктів” – коефіцієнт “0,7” – розвиток наукових технологій є вірним шляхом на шляху до цього посилення міжнародних економічних зв’язків України.

Фактор 8 “Війна Росії проти України ”→ Фактор 1 “Українсько-китайські відносини” – коефіцієнт “-0,3” – Війна Росії проти України призвела до охолодження відносин між країнами.

Фактор 8 “Війна Росії проти України ”→ Фактор 3 “Торгівля між Україною та КНР” – коефіцієнт “-0,9” – війна стала причиною сильного зниження товарообігу між країнами.

Фактор 8 “Війна Росії проти України ”→ Фактор 4 “Китайські інвестиції” – коефіцієнт “-0,1” – такий коефіцієнт пояснюється тим, що війна практично зупинила українську економіку, виникла криза, тому якби її не було, КНР міг б інвестувати більше.

Фактор 8 “Війна Росії проти України ”→ Фактор 6 “Політичний діалог між Україною та КНР” – коефіцієнт “0,4” – посилення кризи, спричиненої війною повинно б сприяти налагодженню політичного діалогу між країнами, прийняття рішень для зменшення негативного впливу та швидшого закінчення війни.

Фактор 8 “Війна Росії проти України ”→ Фактор 9 “Співпраця у сфері промисловості” – коефіцієнт “-0,9” – війна практично зупинила українську економіку, сильно вдаривши по промисловому виробництву.

Фактор 8 “Війна Росії проти України ”→ Фактор 10 “ Розробка спільних науково-технічних проєктів ” – коефіцієнт “-0,2” – війна певною мірою негативно вплинула на існуючий стан науково-технічної співпраці, оскільки зменшилося фінансування.

Фактор 9 “Співпраця у сфері промисловості” → Фактор 1 “Українсько-китайські відносини” – коефіцієнт “0,8” – розвиток сфери промислового виробництва сприяє розвитку відносин між країнами.

Фактор 9 “Співпраця у сфері промисловості”→ Фактор 3 “Торгівля між Україною та КНР ” – коефіцієнт “0,4” – розвиток промисловості передбачає також торгівлю країн послугами.

Фактор 9 “Співпраця у сфері промисловості”→ Фактор 6 “Політичний діалог між Україною та КНР” – коефіцієнт “0,8” – розвиток промисловості робить Україну більш привабливим партнером для КНР, посилюючи переговорні процеси, зокрема політичний діалог.

Фактор 9 “Співпраця у сфері промисловості”→ Фактор 8 “Війна Росії проти України” – коефіцієнт “-0,4” – розвиток промисловості робить Україну більш привабливим партнером для КНР, потенційно посилюючи тиск Китаю на Росію.

Фактор 10 “ Розробка спільних науково-технічних проєктів ” → Фактор 1 “Українсько-китайські відносини” – коефіцієнт “0,3” – даний фактор має позитивний вплив на Українсько-китайські відносини, але на даному етапі він незначний.

Фактор 10 “Розробка спільних науково-технічних проектів” → Фактор 2 “Співпраця у рамках проекту «Один пояс, один шлях»” – коефіцієнт “0,2” – співпраця країн у науково-технічній позитивно покращення реалізаціє проекту.

Фактор 10 “Розробка спільних науково-технічних проектів” → Фактор 3 “Торгівля між Україною та КНР” – коефіцієнт “0,1” – спільні науково-технічні проекти позитивно впливають на торгівлю країн, але наразі даний фактор не має дуже сильного впливу.

Фактор 10 “Розробка спільних науково-технічних проектів” → Фактор 4 “Китайські інвестиції” – коефіцієнт “0,1” – Даний фактор позитивно впливає на фінансування КНР спільних науково-технічних проектів, але на сьогодні їх частка серед усіх китайських інвестицій є незначною.

Фактор 10 “Розробка спільних науково-технічних проектів” → Фактор 5 “Співробітництво в міжнародних організаціях” – коефіцієнт “0,1” – розробка таких проектів підвищить рівень розвитку кран і таким чином посилить їхні позицій на міжнародній арені. На даному етапі країни лише починають своє співробітництво у цій сфері.

Фактор 10 “Розробка спільних науково-технічних проектів” → Фактор 6 “Політичний діалог між Україною та КНР” – коефіцієнт “0,8” – щодо спільних науково –технічних проектів ведуться постійні переговори між країнами, укладаються договори між університетами.

Фактор 10 “Розробка спільних науково-технічних проектів” → Фактор 6 “ Міжнародні економічні зв’язки України ” – коефіцієнт “0,2” – співпраця країн у галузі наукових технологій певним чином посилить їхні позиції у світовому економічному просторі.

На наступному кроці когнітивного картування виділяємо контури зворотного зв’язку. За допомогою макросу в OpenOffice виконано когнітивний аналіз вхідної матриці. Результати представлені у таблиці Б 3.2.

Оскільки $|R| > 1$, то матрицю розрахунків необхідно нормалізувати, поділивши отримані значення на характеристику, більшу за сумарні

коефіцієнти зворотних зв'язків. Оскільки найбільше значення становить 1103,16, то ділимо на 1200. Нормалізована матриця представлена у таблиці Б 3.3.

Головна діагональ в таблиці Б 3.3 відображає контури зворотного зв'язку. Для детального аналізу контурів зворотного зв'язку було побудовано гістограму(рисунок 3.3).

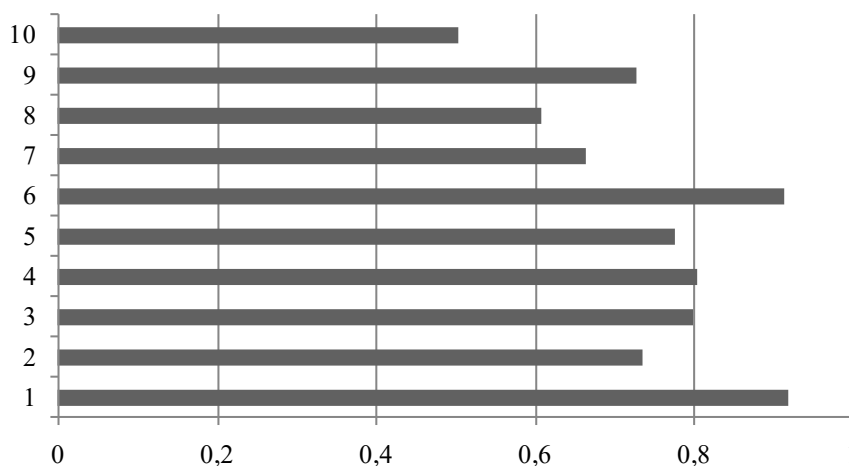

Рисунок 3.3 – Значення контурів зворотного зв'язку

Результати розрахунків довели, що система складається лише із дестабілізуючих факторів.

Як бачимо з рисунку 3.3 всі фактори мають позитивні сумарні коефіцієнти зворотного зв'язку, що свідчить про схильність системи до змін, тобто вона їм сприяє, а не протидіє. Найбільш дестабілізуючими факторами є фактор 6 “Політичний діалог між Україною та КНР”. Що свідчить про важливість даного фактору у розвитку українсько-китайських відносин. Наступним дестабілізуючим фактором є фактор 9 “Співпраця в сфері промисловості”. А також фактори 4 “Китайські інвестиції” та фактор 3 “Торгівля між Україною та КНР”. Відповідно, будь який імпульс що здійснюватиметься у цих точках, матиме прямо-пропорційний вплив на усі елементи системи. Можливість впливу на ці фактори є досить високою, оскільки всі вони певним чином впливають на відносини України та КНР.

Наступним кроком нашого дослідження є визначення впливу керуючих факторів на цільовий фактор (рисунок 3.4)

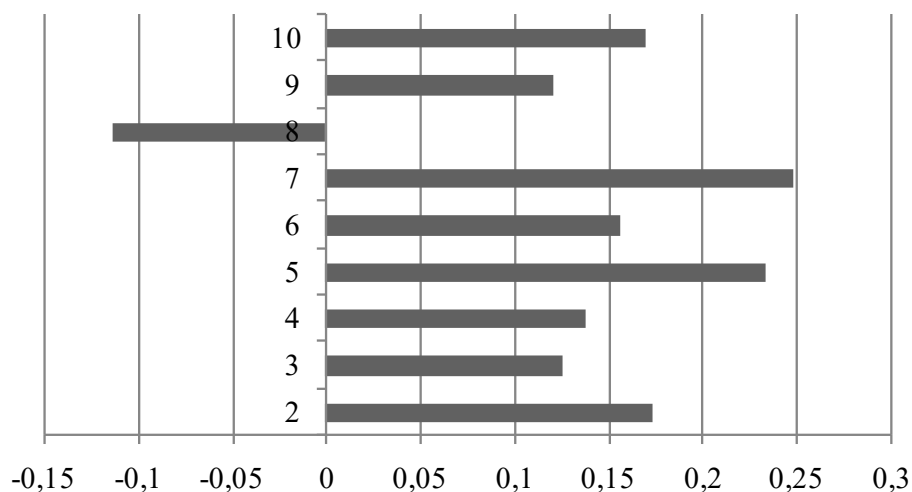

Рисунок 3.4 - Вплив керуючих факторів системи на цільовий фактор “Українсько-китайські відносини”

З графіку видно, що єдиним негативним фактором в українсько-китайських відносинах є Війна Росії проти України, яка послабила розвиток українсько-китайських відносин. Тому країнам потрібно докласти максимум зусиль для подолання негативного впливу війни та найшвидшого її завершення. Найбільший позитивний вплив має фактор 7 “ Міжнародні економічні зв’язки України ” та фактор 5 “Співробітництво в МО”. Це свідчить про важливість співпраці країн у рамках міжнародних організацій, а також відновлення України та посилення її місця та ролі у сучасному глобальному економічному просторі.

3.3 Прогнозування розвитку відносин України та КНР на основі методу сценаріїв

Оскільки виявилось, що система українсько-китайських відносин є гнучкою до змін і не протидіє їм, то була спроба змінити впливи деяких факторів, щоб визначити рівень їхнього впливу на систему.

Таким чином було обрано 4 фактори і розроблено 4 сценарії. Для першого сценарію обрано фактор 8 “Війна Росії проти України,” для сценарію 2 – фактор 2 “Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»”, для сценарію 3 – фактор “Торгівля між Україною та КНР”, для сценарію 4 – фактор 9 “Співпраця в сфері промисловості”.

Сценарій 1. Оскільки Війна Росії проти України має сильний негативний вплив на Українсько-китайські відносини, то послабимо його вплив (у випадку якщо війна закінчиться), змінивши коефіцієнт впливу на цільовий фактор з $-0,9$ на $-0,1$, а також збільшимо протидію цільового фактору “Українсько-китайські відносини” фактору “Війна Росії проти України”, змінивши коефіцієнт з $-0,4$ на $-0,9$ (таблиця Б.3.4). За допомогою макросу в OpenOffice зробимо перерахунок матриці. Результати представлені у таблиці Б.3.5. Нормалізована матриця представлена у таблиці Б.3.6. Поглянемо як змінився вплив усіх факторів на цільовий “Українсько-китайські відносини”(рисунок 3.5).

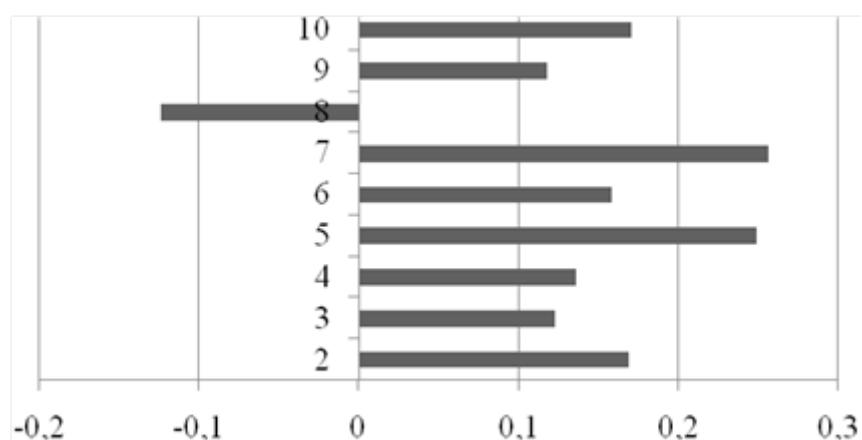

Рисунок 3.5 – Вплив основних факторів на “Українсько-китайські відносини” за сценарієм 1

З графіку бачимо, що якщо країни протидіятимуть кризі та війні, і вона послабиться, то дещо збільшиться позитивний вплив фактору 7 “ Міжнародні економічні зв’язки України ” та фактору 5 “Співробітництво в МО”. Тому можна сказати, що ці два фактори допомагають країнам долати кризові наслідки та покращувати співробітництво. Але зміни фактору 8 “Війна Росії проти України” є зовсім незначними і це говорить про неможливість системи корінним чином вплинути на нього, оскільки це той фактор, який лежить поза межами компетентності системи.

Сценарій 2. За цим сценарієм змодельюємо ситуацію замороження проєкту «Один пояс, один шлях» через блокування логістичних та транспортних шляхів з Росії до України під час чи після завершення війни. Для цього змінимо коефіцієнт впливу на цільовий з 0,8 на -0,8 та послабимо вплив цільового фактору змінивши коефіцієнт впливу з 0,6 на 0,1 (таблиця Б.3.7). Результати обчислень представлені у таблиці Б.3.8. Нормалізована матриця міститься у таблиці Б.3.9.

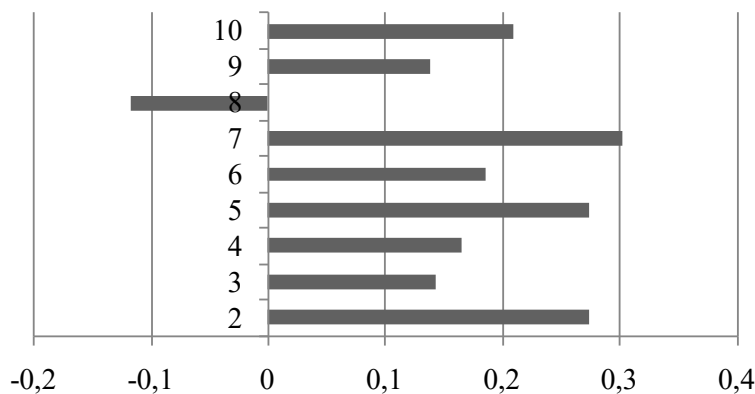

Рисунок 3.6 – Вплив основних факторів на цільовий “Українсько-китайські відносини” за сценарієм 2

З рисунку 3.6 видно як змінився вплив інших факторів. Бачимо, що за таким сценарієм збільшується вплив фактору 7 “ Міжнародні економічні зв’язки України ” та “Співробітництво в МО”. Можна сказати, що якщо ситуація із проєктом «Один пояс, один шлях» буде заморожена або закрита

повністю, то Україна буде шукати інші альтернативи у глобальному економічному просторі та у співпраці із іншими міжнародними організаціями.

Сценарій 3. Згідно сценарію 3 послаблюємо позитивний вплив фактору 3 “Торгівля між Україною та КНР”, змінивши коефіцієнт впливу з 0,9 на 0,1 та коефіцієнт впливу цільового фактору з 0,7 на 0,1 (таблиця Б 3.10). Результати розрахунків містяться у таблиці Б.3.11. Нормалізована таблиця представлена у таблиці Б.3.12. З рисунку 3.7 бачимо, що такий сценарій призведе до збільшення негативного впливу фактору 8 “Війна Росії проти України”. Це говорить про важливість та необхідність розвитку торгівельних відносин між Україною та Китаєм. Також помітно, що збільшиться вплив факторів 7 “Міжнародні економічні зв’язки України ” та 5 ”Співробітництво в МО”. Це свідчить про реагування даних факторів на зміни у системі.

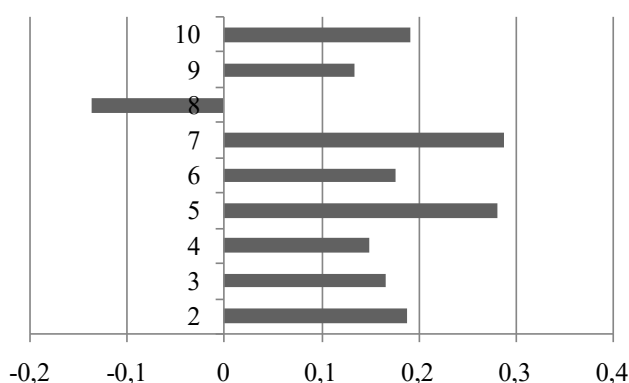

Рисунок 3.7 – Вплив основних факторів на цільовий “Українсько-китайські відносини” за сценарієм 3

Сценарій 4. Даний сценарій передбачає послаблення впливу фактору 9 “Співпраця в сфері промисловості” на цільовий фактор, змінивши його коефіцієнт впливу з 0,8 на 0,1 та коефіцієнт впливу цільового фактору з 0,8 на 0,1 (таблиця Б.3.13). Результати розрахунків представлені у таблиці Б.3.14. У таблиці Б. 3.15 наведена нормалізована матриця розрахунків. Як бачимо з рисунку 3.7 збільшився негативний вплив економічної кризи на Українсько-китайські відносини, тому країнам також необхідно розвивати свої відносини у сфері промисловості та виробництва. Знову ж таки помічаємо, що

збільшився вплив факторів 7 “ Міжнародні економічні зв’язки України ” та 5 “Співробітництво в МО”. Це ще раз підтверджує реагування даних факторів на зміни у системі.

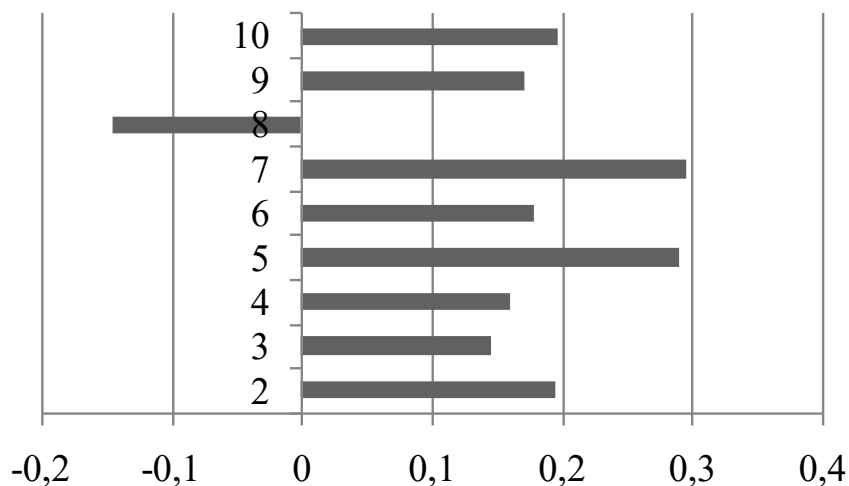

Рисунок 3.8 - Вплив основних факторів на цільовий “Українсько-китайські відносини” за сценарієм 4

Отже проаналізувавши усі вище описані сценарії, можна сказати, що країнам необхідно покращувати свої відносини у сфері торгівлі та промислового виробництва, тому що це допоможе Україні подолати негативні наслідки економічної кризи, спричиненої війною. Також з’ясовано, що важливе місце у відносинах України та КНР посідає співробітництво країн з іншими міжнародними організаціями, у рамках яких вони співпрацюють, а також вага України у глобальному світовому господарстві. Тому країнам варто приділяти цим двом факторам більше уваги і орієнтуватися саме на співробітництво з міжнародними організаціями, враховуючи їхню зростаючу роль у світі внаслідок глобалізації.

Висновки до розділу

Обсяги експорту стабільно збільшуватимуться. Відповідно, участь України в проєкті КНР «Економічний пояс Шовкового шляху» є вигідним для обох держав. Однак, для України, це не лише економічне, а й політичне рішення. Покращення стосунків з Китаєм може спричинити погіршення стосунків з іншими партнерами. Україні потрібно дотримуватись балансу у відносинах та зважено приймати стратегічні рішення, щоб отримати вигоду від співпраці з КНР в рамках «Економічного поясу Шовкового шляху» та одночасно покращувати партнерські відносини з іншими державами.

За результатами когнітивної моделі всі фактори мають позитивні сумарні коефіцієнти зворотного зв'язку, що свідчить про схильність системи до змін, тобто вона їм сприяє, а не протидіє. Найбільш дестабілізуючими факторами є фактор «Політичний діалог між Україною та КНР». Що свідчить про важливість даного фактору у розвитку українсько-китайських відносин. Наступним дестабілізуючим фактором є фактор «Співпраця в сфері промисловості», а також фактори «Китайські інвестиції» та «Торгівля між Україною та КНР».

Єдиним негативним фактором в українсько-китайських відносинах є Війна Росії проти України, яка послабила розвиток українсько-китайських відносин. Тому країнам потрібно докласти максимум зусиль для подолання негативного впливу війни та найшвидшого її завершення. Найбільший позитивний вплив має фактор « Міжнародні економічні зв'язки України » та фактор «Співробітництво в МО». Це свідчить про важливість співпраці країн у рамках міжнародних організацій, а також відновлення України та посилення її місця та ролі у сучасному глобальному економічному просторі.

ВИСНОВКИ

На початку роботи була поставлена мета, що полягає у визначенні особливостей та перспектив міжнародних відносин між Україною та КНР.

Для досягнення мети виконано наступні завдання:

- проведено загальну характеристику України та КНР;
- розглянуто процес становлення відносин України та КНР;
- розглянуто історіографію дослідження та розробки проблематики відносин України та КНР;
- проаналізовано економічні відносини України та КНР;
- досліджено політичну взаємодію між країнами;
- розглянуто інформаційну складову відносин;
- розглянуто позиції Україна і КНР в контексті глобальної безпеки;
- проаналізовано діяльність держав в контексті енергетичної безпеки;
- побудовано когнітивну модель та спрогнозовано розвиток відносин між державами.

Початок китайсько-українських відносин сягає середини минулого століття, коли тільки сформувалась КНР. Китай завжди був зацікавлений у співробітництві з Україною. Держава підтримала проголошення незалежності України, одразу ж були відкриті посольства в Китаї та Україні та проведені візити на рівні вищого керівництва держав. За 30 років співпраці було укладено понад 300 документів, які становили правову базу для розвитку відносин.

У співробітництві між державами довгий час не було чітко вибудованої стратегії, оскільки Україна завжди орієнтувалась на країни ЄС та СНД. Політика ж Китаю є економіко-орієнтованою. КНР зацікавлена отримати економічну вигоду від співробітництва

Зараз Китай є найбільшим торговим партнером України: на торгівлю з Китаєм припадає 10,9% ВВП України. За останні роки експорт товарів зріс до 7,1 млрд дол., а імпорту – 8,3 млрд дол. У структурі експорту переважають залізні руди та концентрати, а імпорту – електричні машини. Однак, варто

зауважити, що інвестиції КНР в економіку України досить низькі: на кінець 2020 року інвестиції з Китаю становили лише 0,3% від загального обсягу капіталовкладень в економіку України. Найбільше інвестицій вкладено в промисловість – 43,5% від загального обсягу.

На політичній арені країни теж мають багато спільного. Президенти, міністри закордонних справ часто проводять зустрічі для вирішення глобальних питань. Посилення діалогу між державами відбулось в рамках проекту «Економічний пояс Великого Шовкового шляху». На території держав активно проводиться інформаційна політика щодо підвищення ролі Китаю в житті України. Для цього використовують різноманітні засоби: інформаційні сайти, посольства, інформагенції, медіа тощо. Для китайських інвесторів в Україні розроблено Ukraine Investment Guide. Своєчасне донесення правдивої інформації дозволить встановити міцний та перспективний взаємозв'язок між Україною та КНР.

В контексті глобальної безпеки країни працюють над питаннями технологій, зокрема літакобудування. Україна постійно постачає реактивні двигуни в Китай: обсяг експорту у 2020 році становив 198 млн дол. Окрім цього країни співпрацюють в рамках діяльності міжнародних організацій, до прикладу ООН. В Україні та КНР спільні погляди щодо роззброєння, боротьби з тероризмом, гуманітарної допомоги тощо.

В питанні енергетичної безпеки Україна має важливе значення для Китаю. Українські підприємства мають підписані документи про співпрацю з Китаєм, а вчені передають свій досвід. Китай є найбільшим виробником і експортером обладнання для електростанцій, що працюють на відновлюваних джерелах енергії: його частка у світовому експорті становить 42%. Саме Україна може стати новим, перспективним ринком для китайських компаній.

Розвиток відносин між державами в рамках Економічного поясу Шовкового шляху» призупиняють корупція та бюрократія в Україні, економічна та політична нестабільність, застаріла інфраструктура та погіршення позиції України в міжнародних рейтингах. Україна є пасивною в

цьому питанні, що може позначитись в майбутньому на її економічному становищі. Адже участь в ініціативі КНР дозволить оновити інфраструктуру, покращити становище на міжнародному ринку та зменшити тиск РФ.

Для прогнозування відносин між Україною та КНР в рамках проекту «Економічний пояс великого шовкового шляху» використано гравітаційну модель торгівлі. Отримані результати довели, що зниження транспортних витрат веде до покращення добробуту в обох країнах. До прикладу зниження транспортних витрат всього на 15% спричинить зростання ВВП на душу населення до 0,5%. Отже, Україні вигідно брати участь в даному проєкті, навіть якщо на її території буде реалізовано 1-2 проєкти.

За результатами когнітивної моделі всі фактори мають позитивні сумарні коефіцієнти зворотного зв'язку, що свідчить про схильність системи до змін, тобто вона їм сприяє, а не протидіє. Найбільш дестабілізуючими факторами є фактор “Політичний діалог між Україною та КНР”. Що свідчить про важливість даного фактору у розвитку українсько-китайських відносин. Наступним дестабілізуючим фактором є фактор “Співпраця в сфері промисловості”, а також фактори “Китайські інвестиції” та “Торгівля між Україною та КНР”.

Єдиним негативним фактором в українсько-китайських відносинах є Війна Росії проти України, яка послабила розвиток українсько-китайських відносин. Тому країнам потрібно докласти максимум зусиль для подолання негативного впливу війни та найшвидшого її завершення. Найбільший позитивний вплив має фактор “ Міжнародні економічні зв'язки України ” та фактор “Співробітництво в МО”. Це свідчить про важливість співпраці країн у рамках міжнародних організацій, а також відновлення України та посилення її місця та ролі у сучасному глобальному економічному просторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Структура земельного фонду України та динаміка його змін – Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://web.archive.org/web/20200917034618/https://land.gov.ua/info/struktura-zemelnoho-fondu-ukrainy-ta-dynamika-yoho-zmin/>
2. Демографічна ситуація у січні–травні 2021 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2021/07/85.pdf>
3. Державний облік родовищ та запасів корисних копалин. ДНВП «Геоінформ України». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://geoinf.kiev.ua/derzhavnyy-oblik-rodovyshch-ta-zapasiv-korysnykh-kopalyn/>
4. Білецький В. Мінеральні ресурси та добувна промисловість країн світу. Українська гірнича енциклопедія. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://resource.ukrlife.org/>
5. China Population. [Electronic resource] – Access mode: <https://www.worldometers.info/world-population/china-population/>
6. China to plow \$361 billion into renewable fuel by 2020 By Reuters Staff. [Electronic resource] – Access mode: <https://www.reuters.com/article/us-china-energy-renewables/china-to-plow-361-billion-into-renewable-fuel-by-2020-idUSKBN14P06P>
7. 2016 Snapshot of Global Photovoltaic Markets. [Electronic resource] – Access mode: <https://iea-pvps.org/publications/>
8. «CHINA». Lowy Institute Asia Power Index. [Electronic resource] – Access mode: <https://power.lowyinstitute.org/countries/?profile=CN>
9. Интересы КНР в Украине. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://mignews.com/news/economics/interesy-knr-v-ukraine.html>
10. Кошовий С. А. Україна і КНР: на шляху до нової якості двосторонніх відносин / С. А. Кошовий [Електронний ресурс] // Україна-Китай. – 2017.

- № 1(7). – Режим доступу: <https://sinologist.com.ua/koshovij-s-a-ukrayina-i-knr-na-shlyahu-do-no/>
11. Договірно-правова база між Україною та Китаєм. Посольство України в Китайській Народній Республіці та в Монголії (за сумісництвом). 2021. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://china.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/184-dogovirno-pravova-baza-mizh-ukrajinoju-ta-kitajem>
 12. Курнишова Ю. Актуальні засади формування стратегічного партнерства України і КНР / Ю. Курнишова // Аналітична доповідь. – К.: Вид-во Нац. ін-ту стратегічних досліджень, 2010. – 236 с
 13. Макгрегор Р. Партия. Тайный мир коммунистических властителей Китая. – М.: Эксмо, 2011. – 415 с.
 14. Українсько-китайські відносини на сучасному етапі. Розділ IV. Україна-китай: історичні та політичні аспекти двосторонніх відносин. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://elibrary.ivinas.gov.ua/4675/1/Ukrainskokytaisiki%20vidnosyny%20na%20suchasnomu.pdf>
 15. Литвин В. Україна і Китай в історичних зв'язках [Електронний ресурс] / В. Литвин // Голос України. – 20.03.2004. – Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/article/235832>
 16. Трофимчук А. П. Зовнішньоторговельне співробітництво України з країнами Східної Азії в умовах глобалізації: дис. ... канд. ек. наук : 08.00.02 / Львівський національний університет ім. Івана Франка. Львів. 2017. 229 с.
 17. Урусов В.Б. Українсько-китайські відносини (1949–1959): дис. ... канд. іст. наук : 07.00.02 / Інститут сходознавства ім. А. Кримського НАН України. Київ. 2005. 225 с.
 18. Українська асоціація китаєзнавців. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://sinologist.com.ua/>

19. Китайський економічний слід в Україні. Аналітична записка. ЦЕС. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ces.org.ua/chinese-money-in-ukraine/>
20. Ukraine Imports from China. [Electronic resource] – Access mode: <https://tradingeconomics.com/ukraine/imports/china>
21. Ukraine Exports to China. [Electronic resource] – Access mode: <https://tradingeconomics.com/ukraine/exports/china>
22. Країни за товарною структурою зовнішньої торгівлі. Державна служба статистики. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/zd/kr_tstr/arh_kr_2020.htm
23. Річні обсяги зовнішньої торгівлі послугами України з країнами світу (за видами послуг). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
24. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності (2015–2019). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
25. Статистика зовнішнього сектору України за методологією 6-го видання "Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції". НБУ. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external/data-sector-external#5>
26. Торгівля та інвестиції. Посольство України в Китайській Народній Республіці та в Монголії (за сумісництвом). 2021. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://china.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/186-torgovelyno-jekonomichne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-kitajem/torgivlya-ta-investiciyi>
27. Liao, Xingmiu; Tsai, Wen-Hsuan (2019). "Clientelistic State Corporatism: The United Front Model of "Pairing-Up" in the Xi Jinping Era". *China Review*. 19 (1): 31–56.
28. Ondřej Klimeš (8 January 2015). *Struggle by the Pen: The Uyghur Discourse of Nation and National Interest, c.1900–1949* [Electronic resource] – Access

- mode:
https://books.google.com.ua/books?id=rdcuBgAAQBAJ&pg=PA93&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
29. Thum, Rian. "China's Mass Internment Camps Have No Clear End in Sight" [Electronic resource] – Access mode: <https://foreignpolicy.com/2018/08/22/chinas-mass-internment-camps-have-no-clear-end-in-sight/>
30. Rights experts concerned about alleged detention, forced labour of Uyghurs in China. [Electronic resource] – Access mode: <https://news.un.org/en/story/2021/03/1088612>
31. Democracy Index 2020. [Electronic resource] – Access mode: <https://www.eiu.com/n/campaigns/democracy-index-2020/>
32. Country Rankings. [Electronic resource] – Access mode: <https://www.heritage.org/index/ranking/>
33. Китайская China Harbour Engineering победила в тендере на дноуглубление в порту «Южный», Interfax. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://interfax.com.ua/news/economic/416850.html>
34. Прямой грузовой поезд Китай-Европа из Гуанчжоу прибыл в Одесскую область – логистическая компания. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://interfax.com.ua/news/general/751501.html>
35. «EU-China Connectivity Platform Short-Term Action Plan», European Commission. [Electronic resource] – Access mode: <https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/2018-07-13-eu-china-connectivity-platform-action-plan.pdf>
36. Політичні відносини між Україною та Китаєм. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://china.mfa.gov.ua/en/partnership/political-relationships-between-ukraine-and-china>
37. Freedom in the world 2021. China. [Electronic resource] – Access mode: <https://freedomhouse.org/country/china/freedom-world/2021>

38. Freedom in the world 2021. Ukraine. [Electronic resource] – Access mode: <https://freedomhouse.org/country/ukraine/freedom-world/2021>
39. Солонина Є. «Китайська кухня»: інформаційний вплив КНР в Україні, 2021. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/information-influence-media-prc-china-ukraine/31073783.html>
40. Українське торговельне представництво в Китаї. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://uatmic.com/>
41. Ukraine Investment Guide. [Electronic resource] – Access mode: <https://china.mfa.gov.ua/storage/app/sites/20/2021/TEM%20March%202021/investment-atlas.pdf>
42. Щодо окремих питань розвитку економічного співробітництва України та Китаю в сучасних умовах". Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://old2.niss.gov.ua/articles/1359/>
43. SIPRI Military Expenditure Database. [Electronic resource] – Access mode: <https://sipri.org/databases/milex>
44. Найбільший оборонний бюджет України був у 2020 році. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.ukrmilitary.com/2021/12/vsi-budgety-mou-1993-2022.html>
45. Участь України у міжнародних зусиллях боротьби проти тероризму. МЗС України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mfa.gov.ua/pitannya-mizhnarodnoyi-bezpeki/globalni-vikliki-ta-zagrozi>
46. Китай заявляє, що «Північний потік-2» на руку і йому. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://texty.org.ua/fragments/104471/kytaj-zayavlyaye-sho-pivnichnyj-potik-2-na-ruku-i-jomu/>
47. Bilateral trade between China and Ukraine. [Electronic resource] – Access mode: https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c156%7c%7c804

%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c
%7c1

48.ТОВ «АКТИВ СОЛАР» [Електронний ресурс] – Режим доступу:
https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/36385346/

ДОДАТКИ

Додаток А.1

Таблиця А.1 – Структура товарів експорту імпорту України до Китаю
за січень-жовтень 2021 року

	Експорт			Імпорт		
	вартість, тис. дол. США	у % до відп. періоду попер. року	у % до загальн. обсягу	вартість, тис. дол. США	у % до відп. періоду попер. року	у % до загальн. обсягу
Всього	6 530 148,4	120,1	100,0	8 561 514,8	129,5	100,0
02 м'ясо та їстівні субпродукти	44 116,5	264,9	0,7	-	-	-
03 риба і ракоподібні	0,2	0,1	0,0	12 526,1	121,1	0,1
04 молоко та молочні продукти, яйця птиці; натуральний мед	8 118,9	53,6	0,1	-	-	-
05 інші продукти тваринного походження	3 146,3	607,2	0,0	5 994,0	116,9	0,1
06 живі дерева та інші рослини	-	-	-	103,2	299,4	0,0
07 овочі	450,3	124,8	0,0	5 674,8	93,2	0,1
08 їстівні плоди та горіхи	1 349,6	46,6	0,0	8 229,6	64,7	0,1
09 кава, чай	0,0	0,1	0,0	11 287,4	109,5	0,1
10 зернові культури	1 865 665,1	146,4	28,6	7 987,6	52,0	0,1
11 продукція борошномельно-	5 521,6	82,8	0,1	27,9	54,6	0,0

круп'яної промисловості						
12 насіння і плоди олійних рослин	16 555,0	94,8	0,3	6 839,7	124,2	0,1
13 шелак природний	187,3	301,5	0,0	9 020,2	100,1	0,1
14 рослинні матеріали для виготовлення	-	-	-	230,2	86,2	0,0
15 жири та олії тваринного або рослинного походження	730 697,8	96,7	11,2	2 306,5	246,2	0,0
16 продукти з м'яса, риби	0,4	31,1	0,0	24 515,7	125,7	0,3
17 цукор і кондитерські вироби з цукру	8 925,9	378,4	0,1	7 535,8	125,2	0,1
18 какао та продукти з нього	2 210,1	178,2	0,0	603,4	78,2	0,0
19 готові продукти із зерна	1 913,9	66,3	0,0	1 739,6	100,3	0,0
20 продукти переробки овочів	86,6	12,0	0,0	9 859,2	81,1	0,1
21 різні харчові продукти	833,0	89,4	0,0	14 845,4	186,3	0,2
22 алкогольні і безалкогольні напої та оцет	12 946,4	205,0	0,2	740,2	1 034,2	0,0
23 залишки і відходи харчової промисловості	458 207,8	126,1	7,0	25 694,2	121,4	0,3
24 тютюн і промислові замітники тютюну	-	-	-	7 230,8	91,2	0,1

25 сіль; сірка; землі та каміння	2 989,2	393,4	0,0	9 511,2	68,2	0,1
26 руди, шлаки і зола	2 773 517,9	136,5	42,5	1 707,6	125,4	0,0
27 палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки	373,1	164,8	0,0	1 393,9	157,5	0,0
28 продукти неорганічної хімії	7 858,2	388,5	0,1	34 247,4	98,7	0,4
29 органічні хімічні сполуки	1 191,6	129,6	0,0	236 218,1	124,7	2,8
30 фармацевтична продукція	97,6	114,8	0,0	196 854,8	417,1	2,3
31 добрива	-	-	-	9 645,0	204,3	0,1
32 екстракти дубильні	30,9	231,0	0,0	23 015,6	100,2	0,3
33 ефірні олії	215,0	208,5	0,0	35 849,6	125,3	0,4
34 мило, поверхнево-активні органічні речовини	25,0	255,8	0,0	17 845,3	106,5	0,2
35 білкові речовини	2 804,7	275,7	0,0	14 788,3	103,0	0,2
36 порох і вибухові речовини	-	-	-	1 747,2	76,1	0,0
37 фотографічні або кінематографічні товари	-	-	-	8 240,2	131,0	0,1
38 різноманітна хімічна продукція	4 556,7	83,2	0,1	252 649,6	134,2	3,0
39 пластмаси, полімерні матеріали	942,6	8,3	0,0	358 577,2	161,5	4,2
40 каучук, гума	126,3	205,3	0,0	207 550,0	138,8	2,4
41 шкури	3,1	26,7	0,0	154,1	64,8	0,0
42 вироби із шкіри	33,7	98,4	0,0	67 119,1	130,5	0,8

43 натуральне та штучне хутро	11,0	-	0,0	601,6	35,4	0,0
44 деревина і вироби з деревини	112 067,8	107,0	1,7	14 070,9	108,3	0,2
45 корок та вироби з нього	-	-	-	120,5	166,9	0,0
46 вироби із соломи	-	-	-	1 377,0	90,9	0,0
47 маса з деревини	-	-	-	444,2	133,8	0,0
48 папір та картон	1 194,1	85,3	0,0	47 725,2	119,9	0,6
49 друкована продукція	9 302,0	1 900,3	0,1	2 297,9	67,7	0,0
50 шовк	-	-	-	246,1	123,7	0,0
51 вовна	507,5	414,2	0,0	644,0	124,6	0,0
52 бавовна	-	-	-	21 145,3	102,9	0,2
53 інші текстильні волокна	140,4	199,3	0,0	297,2	360,1	0,0
54 нитки синтетичні або штучні	0,0	0,1	0,0	111 880,5	175,7	1,3
55 синтетичні або штучні	-	-	-	22 641,3	85,9	0,3
56 вата	-	-	-	15 977,9	103,4	0,2
57 килими	-	-	-	5 162,8	118,9	0,1
58 спеціальні тканини	-	-	-	15 828,8	124,8	0,2
59 текстильні матеріали	8,4	3 160,3	0,0	25 806,0	124,8	0,3
60 трикотажні полотна	-	-	-	97 622,0	125,4	1,1
61 одяг та додаткові речі до одягу, трикотажні	30,6	283,8	0,0	81 872,5	85,6	1,0

62 одяг та додаткові речі до одягу, текстильні	70,3	14,0	0,0	94 204,0	81,4	1,1
63 інші готові текстильні вироби	12,3	0,3	0,0	75 728,8	66,3	0,9
64 взуття	0,8	0,9	0,0	285 642,8	144,5	3,3
65 головні убори	286,9	510,3	0,0	13 098,7	126,7	0,2
66 парасольки	-	-	-	6 792,0	134,5	0,1
67 оброблені пір'я та пух	-	-	-	5 291,9	84,7	0,1
68 вироби з каменю, гіпсу, цементу	71,8	220,1	0,0	44 889,0	112,2	0,5
69 керамічні вироби	5,4	36 025,3	0,0	45 332,4	114,0	0,5
70 скло та вироби із скла	18,7	30,4	0,0	74 964,5	121,9	0,9
71 Перли природні або культивовані, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння	13,5	42 966,5	0,0	6 261,9	113,7	0,1
72 чорні метали	225 410,4	39,9	3,5	273 424,7	165,9	3,2
73 вироби з чорних металів	2 076,8	59,7	0,0	193 164,2	123,6	2,3
74 мідь і вироби з неї	22,7	165,5	0,0	13 126,0	112,1	0,2
75 нікель і вироби з нього	70,7	328,6	0,0	1 012,5	159,8	0,0
76 алюміній і вироби з нього	1 222,0	498,9	0,0	103 060,1	122,2	1,2
78 свинець і вироби з нього	-	-	-	10,4	365,9	0,0
79 цинк і вироби з нього	-	-	-	46,3	286,3	0,0

80 олово і вироби з нього	-	-	-	826,6	1 395,8	0,0
81 інші недорогоцінні метали	16 767,2	199,6	0,3	19 572,3	245,9	0,2
82 інструменти, ножові вироби	166,2	124,4	0,0	84 226,4	118,8	1,0
83 інші вироби з недорогоцінних металів	506,6	79,4	0,0	100 080,7	135,6	1,2
84 реактори ядерні, котли, машини	193 762,3	93,8	3,0	1 653 187,3	138,6	19,3
85 електричні машини	5 209,0	76,1	0,1	2 124 074,7	121,6	24,8
86 залізничні локомотиви	-	-	-	5 378,8	245,3	0,1
87 засоби наземного транспорту крім залізничного	55,9	27,4	0,0	431 503,7	152,6	5,0
88 літальні апарати	465,2	72,1	0,0	3 730,2	585,8	0,0
89 судна	-	-	-	581,8	154,4	0,0
90 прилади та апарати оптичні, фотографічні	2 916,9	88,0	0,0	262 242,2	127,5	3,1
91 годинники	-	-	-	5 073,4	123,0	0,1
92 музичні інструменти	-	-	-	6 410,9	150,2	0,1
94 меблі	83,1	37,5	0,0	215 194,2	127,5	2,5
95 іграшки	222,9	94,6	0,0	217 209,7	107,9	2,5
Різне	1 383,3	27,0	0,0	1 172,7	134,2	0,0

Додаток А.2

Рисунок А.2 – Українська гілка «Нового шовкового шляху»

Додаток А.3

Таблиця А. 3 – Статистичні дані для гравітаційної моделі

Показник	Кількість спостережень	Середнє	Відхилення	Мінімум	Максимум
Експорт>0,	235 000	0.54	0.5	0	1
Експорт, млрд дол. США	126,00	2.39	92.8	0	15400
Ln (1+Тариф/100)	70,5	0.1	0.08	0	2.2
FTA,	234,6	0.07	0.26	0	1
Ln Відстані	234,6	8.7	0.83	2.1	9.9

ДОДАТОК Б

Таблиця Б.3.1 – Вихідна матриця для розрахунку когнітивної моделі

	Українсько-китайські відносини	Співпраця у рамках проекту «Один пояс, один шлях»	Торгівля між Україною та КНР	Китайські інвестиції	Співробітництво в міжнародних організаціях	Політичний діалог між Україною та КНР	Міжнародні економічні зв'язки України	Війна Росії проти України	Співпраця у сфері промисловості	Розробка спільних науково-технічних проектів
Українсько-китайські відносини	0	0,6	0,7	0,8	0,7	0,8	0,2	-0,4	0,8	0,8
Співпраця у рамках проекту «Один пояс, один шлях»	0,8	0	0,2	0,9	0,5	0,6	0,5	0	0,2	0
Торгівля між Україною та КНР	0,9	0,2	0	0,5	0,3	0,7	0,2	-0,6	0,5	0,2
Китайські інвестиції	0,8	0,9	0,2	0	0,2	0,3	0,1	-0,7	0,9	0,2
Співробітництво в міжнародних організаціях	0,8	0,5	0,9	0,4	0	0,9	0,7	-0,7	0,3	0,4
Політичний діалог між Україною та КНР	0,6	0,8	0,9	0,7	0,8	0	0,7	-0,7	0,8	0,9
Міжнародні економічні зв'язки України	0,7	0,8	0,4	0,2	0,7	0,6	0	-0,4	0	0,7
Війна Росії проти України	-0,5	0	-0,9	-0,1	0	0,4	0	0	-0,9	-0,2
Співпраця у сфері промисловості	0,8	0	0,4	0,9	0	0,8	0	-0,4	0	0
Розробка спільних науково-технічних проектів	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,8	0,2	-0,1	0	0

Таблиця Б.3.2 – Результати розрахунків вихідної матриці

	Українсько-китайські відносини	Співпраця у рамках проекту «Один пояс, один шлях»	Торівля між Україною та КНР	Китайські інвестиції	Співробітництво в міжнародних організаціях	Політичний діалог між Україною та КНР	Міжнародні економічні зв'язки України	Війна Росії проти України	Співпраця у сфері промисловості	Розробка спільних науково-технічних проєктів
Українсько-китайські відносини	1103,1	170,5	198,5	180,6	111,5	102,8	136,8	- 272,3	249,7	202,5
Співпраця у рамках проекту «Один пояс, один шлях»	208,4	881,5	303,4	272,7	163,5	177,9	180,9	-397	367,5	407,1
Торівля між Україною та КНР	150,7	212,9	958,8	203,8	160,4	133	170,3	- 333,3	272,59	286,4
Китайські інвестиції	165,6	198	256	963,7	168,1	154	185,3	- 286,2	280	320,1
Співробітництво в міжнародних організаціях	280,8	356,8	324,7	352,6	930,5	222,2	236,3	- 422,4	435,6	443,6
Політичний діалог між Україною та КНР	188	207	230	220,1	142,9	1097,4	147,5	-269	312,9	294,7
Міжнародні економічні зв'язки України	297,9	356,5	407,8	409	236,7	253,4	795,4	- 517,3	535	460,1
Війна Росії проти України	-135,5	- 242,7	-142,4	- 218,2	- 197,3	- 171,9	- 211,9	728,9	- 157,8	- 300,2
Співпраця у сфері промисловості	144,5	216,6	225,9	168,4	168,9	121,7	180,7	- 336,4	874,4	301,4
Розробка спільних науково-технічних проєктів	204,5	212,3	264,3	255,5	161,8	103,1	158,5	- 344,8	346,2	605,1

Таблиця Б.3.3 – Нормалізована таблиця розрахунків

	Українсько-китайські відносини	Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»	Торгівля між Україною та КНР	Китайські інвестиції	Співробітництво в міжнародних організаціях	Політичний діалог між Україною та КНР	Міжнародні економічні зв'язки України	Війна Росії проти України	Співпраця у сфері промисловості	Розробка спільних науково-технічних проєктів
Українсько-китайські відносини	0,919	0,142	0,16	0,15	0,09	0,08	0,11	-0,22	0,208	0,168
Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»	0,173	0,734	0,25	0,22	0,136	0,148	0,15	-0,33	0,306	0,339
Торгівля між Україною та КНР	0,125	0,177	0,79	0,16	0,133	0,11	0,14	-0,27	0,227	0,238
Китайські інвестиції	0,138	0,165	0,21	0,8	0,14	0,12	0,15	-0,23	0,233	0,266
Співробітництво в міжнародних організаціях	0,23	0,29	0,27	0,29	0,775	0,185	0,19	-0,35	0,363	0,36
Політичний діалог між Україною та КНР	0,156	0,172	0,19	0,18	0,119	0,914	0,12	-0,22	0,26	0,245
Міжнародні економічні зв'язки України	0,248	0,297	0,33	0,34	0,197	0,211	0,66	-0,43	0,445	0,383
Війна Росії проти України	-0,112	-0,2	-0,11	-0,18	-0,164	-0,14	-0,17	0,6	-0,13	-0,25
Співпраця у сфері промисловості	0,12	0,18	0,18	0,14	0,1408	0,1014	0,15	-0,28	0,728	0,251
Розробка спільних науково-технічних проєктів	0,170	0,176	0,22	0,21	0,134	0,085	0,13	-0,28	0,288	0,504

Таблиця Б.3.4 – Вихідна матриця для сценарію 1

	Українсько-китайські відносини	Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»	Торгівля між Україною та КНР	Китайські інвестиції	Співробітництво в міжнародних організаціях	Політичний діалог між Україною та КНР	Міжнародні економічні зв'язки України	Війна Росії проти України	Співпраця у сфері промисловості	Розробка спільних науково-технічних проєктів
Українсько-китайські відносини	0	0,6	0,7	0,8	0,7	0,8	0,2	-0,9	0,8	0,8
Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»	0,8	0	0,2	0,9	0,5	0,6	0,5	0	0	0
Торгівля між Україною та КНР	0,9	0,2	0	0,5	0,3	0,7	0,2	-0,6	0,5	0,2
Китайські інвестиції	0,8	0,9	0,2	0	0	0,3	0	-0,7	0,9	0,2
Співробітництво в міжнародних організаціях	0,8	0,5	0,9	0,4	0	0,9	0,7	-0,7	0,3	0,4
Політичний діалог між Україною та КНР	0,6	0,8	0,9	0,7	0,8	0	0,7	-0,7	0,8	0,9
Міжнародні економічні зв'язки України	0,7	0,8	0,4	0	0,7	0,6	0	-0,4	0	0,7
Війна Росії проти України	-0,1	0	-0,9	-0,1	0	0,4	0	0	-0,9	-0,2
Співпраця у сфері промисловості	0,8	0	0,4	0,9	0	0,8	0	-0,4	0	0
Розробка спільних науково-технічних проєктів	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,8	0,2	-0,1	0	0

Таблиця Б.3.5 – Результати розрахунку матриці за сценарієм 1

	Українсько-китайські відносини	Співпраця у рамках проекту «Один пояс, один шлях»	Торгівля між Україною та КНР	Китайські інвестиції	Співробітництво в міжнародних організаціях	Політичний діалог між Україною та КНР	Міжнародні економічні зв'язки України	Війна Росії проти України	Співпраця у сфері промисловості	Розробка спільних науково-технічних проєктів
Українсько-китайські відносини	910,77	161,2	173,4	178,	102,95	94,9	128,13	- 230,27	218,81	186,57
Співпраця у рамках проекту «Один пояс, один шлях»	154,9972	731,575	250,8711	253,2838	127,5477	144,1358	144,7618	- 366,43	321,9507	327,7758
Торгівля між Україною та КНР	112,6106	168,3169	805,892	177,2354	123,7751	104,1513	134,5677	- 318,30	224,7798	226,0399
Китайські інвестиції	125,0012	162,0347	215,3376	765,2633	151,0305	126,6603	160,8183	- 273,34	231,8725	266,6793
Співробітництво в міжнародних організаціях	229,1153	319,9036	293,2306	323,1525	749,8742	195,791	208,6896	- 426,49	390,3293	388,5701
Політичний діалог між Україною та КНР	145,2511	176,0943	197,4529	204,2718	113,9874	906,4827	121,6549	- 260,22	272,9041	244,1411
Міжнародні економічні зв'язки України	235,7375	315,0109	351,9772	385,9146	187,926	214,478	634,2873	- 501,18	470,0316	387,7809
Війна Росії проти України	- 114,14	- 180,16	- 94,216	- 167,394	- 149,137	- 127,035	- 160,486	595,33	- 97,1435	- 225,272
Співпраця у сфері промисловості	108,6069	169,9034	187,7475	148,2267	138,5116	98,07985	148,8254	- 329,62	730,8314	244,2608
Розробка спільних науково-технічних проєктів	157,0053	181,1219	224,9824	236,5213	129,6108	86,30739	130,984	- 329,69	298,732	505,0527

Таблиця Б.3.6 – Нормалізована таблиця розрахунків за сценарієм 1

	Українсько-китайські відносини	Співпраця у рамках проекту «Один пояс, один шлях»	Торгівля між Україною та КНР	Китайські інвестиції	Співробітництво в міжнародних організаціях	Політичний діалог між Україною та КНР	Міжнародні економічні зв'язки України	Війна Росії проти України	Співпраця у сфері промисловості	Розробка спільних науково-технічних проєктів
Українсько-китайські відносини	0,989	0,175	0,188	0,193	0,111	0,103	0,139	-0,25	0,23	0,2
Співпраця у рамках проекту «Один пояс, один шлях»	0,168	0,795	0,272	0,275	0,138	0,156	0,157	-0,39	0,34	0,35
Торгівля між Україною та КНР	0,122	0,182	0,875	0,192	0,134	0,113	0,146	-0,34	0,24	0,24
Китайські інвестиції	0,135	0,176	0,234	0,831	0,164	0,137	0,174	-0,29	0,25	0,28
Співробітництво в міжнародних організаціях	0,249	0,347	0,318	0,351	0,815	0,212	0,226	-0,46	0,42	0,42
Політичний діалог між Україною та КНР	0,157	0,191	0,214	0,222	0,123	0,985	0,132	-0,28	0,29	0,26
Міжнародні економічні зв'язки України	0,256	0,342	0,382	0,419	0,204	0,233	0,689	-0,54	0,51	0,42
Війна Росії проти України	-0,124	-0,195	-0,102	-0,181	-0,162	-0,138	-0,174	0,64	-0,1	-0,24
Співпраця у сфері промисловості	0,11	0,184	0,204	0,161	0,15	0,106	0,161	-0,35	0,79	0,26
Розробка спільних науково-технічних проєктів	0,17	0,196	0,244	0,257	0,14	0,093	0,142	-0,35	0,32	0,54

Таблиця Б.3.7 – Вихідна матриця для сценарію 2

	Українсько-китайські відносини	Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»	Торгівля між Україною та КНР	Китайські інвестиції	Співробітництво в міжнародних організаціях	Політичний діалог між Україною та КНР	Міжнародні економічні зв'язки України	Війна Росії проти України	Співпраця у сфері промисловості	Розробка спільних науково-технічних проєктів
Українсько-китайські відносини	0	0,1	0,7	0,8	0,7	0,8	0,2	-0,4	0,8	0,8
Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»	-0,8	0	0,2	0,9	0,5	0,6	0,5	0	0	0
Торгівля між Україною та КНР	0,9	0,2	0	0,5	0,3	0,7	0,2	-0,6	0,5	0,2
Китайські інвестиції	0,8	0,9	0,2	0	0	0,3	0	-0,7	0,9	0,2
Співробітництво в міжнародних організаціях	0,8	0,5	0,9	0,4	0	0,9	0,7	-0,7	0,3	0,4
Політичний діалог між Україною та КНР	0,6	0,8	0,9	0,7	0,8	0	0,7	-0,7	0,8	0,9
Міжнародні економічні зв'язки України	0,7	0,8	0,4	0	0,7	0,6	0	-0,4	0	0,7
Війна Росії проти України	-0,5	0	-0,9	-0,1	0	0,4	0	0	-0,9	-0,2
Співпраця у сфері промисловості	0,8	0	0,4	0,9	0	0,8	0	-0,4	0	0
Розробка спільних науково-технічних проєктів	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,8	0,2	-0,1	0	0

Таблиця Б.3.8 – Результати розрахунків вихідної матриці з сценарієм 2

	Українсько-китайські відносини	Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»	Торгівля між Україною та КНР	Китайські інвестиції	Співробітництво в міжнародних організаціях	Політичний діалог між Україною та КНР	Міжнародні економічні зв'язки України	Війна Росії проти України	Співпраця у сфері промисловості	Розробка спільних науково-технічних проєктів
Українсько-китайські відносини	621,9933	147,9511	148,5521	148,011	84,53313	76,8419	107,521	-206,27	188,0526	152,2438
Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»	172,196	428,458	163,7314	149,5602	85,388	99,4079	90,8678	-208,33	211,2731	244,8663
Торгівля між Україною та КНР	90,63158	165,4305	580,3524	132,7884	97,40292	80,9599	108,407	-191,7	158,8105	173,1636
Китайські інвестиції	104,4492	151,1844	143,9677	564,3116	105,4949	89,3787	114,140	-155,5	148,2822	189,2851
Співробітництво в міжнародних організаціях	172,4081	287,0717	184,4507	212,3432	560,0721	133,665	152,695	-234,7	247,6333	266,9586
Політичний діалог між Україною та КНР	117,505	154,4857	126,9858	134,7387	81,70996	660,3	88,8726	-147,5	172,2048	173,4099
Міжнародні економічні зв'язки України	190	282,8	224,31	252,3	132,5	146,7	473	-281	301	269,
Війна Росії проти України	-73,7	-192,2	90,101	-149,6	-120,4	-103,8	-135,	455,5	-95,1	-180,
Співпраця у сфері промисловості	87,61621	167,8048	137,376	119,5305	105,573	76,0130	116,362	-204,8	523,2313	185,9825
Розробка спільних науково-технічних проєктів	131,8446	160,7412	150,4354	159,9286	94,0239	62,35589	97,25685	-194,66	199,1295	368,2909

Таблиця Б.3.9 – Нормалізована таблиця розрахунків за сценарієм 2

	Українсько-китайські відносини	Співпраця у рамках проекту «Один пояс, один шлях»	Торівля між Україною та КНР	Китайські інвестиції	Співробітництво в міжнародних організаціях	Політичний діалог між Україною та КНР	Міжнародні економічні зв'язки України	Війна Росії проти України	Співпраця у сфері промисловості	Розробка спільних науково-технічних проєктів
Українсько-китайські відносини	0,987	0,234	0,2357	0,23	0,134	0,121	0,17	-0,32	0,29	0,24
Співпраця у рамках проекту «Один пояс, один шлях»	0,273	0,68	0,259	0,23	0,135	0,157	0,14	-0,33	0,33	0,38
Торівля між Україною та КНР	0,143	0,262	0,921	0,21	0,154	0,128	0,17	-0,30	0,25	0,27
Китайські інвестиції	0,165	0,239	0,228	0,89	0,167	0,141	0,18	-0,24	0,23	0,3
Співробітництво в міжнародних організаціях	0,273	0,455	0,292	0,33	0,889	0,212	0,24	-0,37	0,39	0,42
Політичний діалог між Україною та КНР	0,186	0,245	0,2015	0,21	0,129	1,048	0,14	-0,23	0,27	0,27
Міжнародні економічні зв'язки України	0,301	0,449	0,356	0,4	0,21	0,232	0,75	-0,44	0,47	0,42
Війна Росії проти України	-0,117	-0,305	-0,143	-0,23	-0,191	-0,164	-0,21	0,72	-0,15	-0,28
Співпраця у сфері промисловості	0,139	0,266	0,218	0,18	0,167	0,12	0,18	-0,32	0,83	0,29
Розробка спільних науково-технічних проєктів	0,209	0,255	0,2387	0,25	0,149	0,098	0,15	-0,3	0,31	0,58

Таблиця Б.3.10– Вихідна матриця для сценарію 3

	Українсько-китайські відносини	Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»	Торгівля між Україною та КНР	Китайські інвестиції	Співробітництво в міжнародних організаціях	Політичний діалог між Україною та КНР	Міжнародні економічні зв'язки України	Війна Росії проти України	Співпраця у сфері промисловості	Розробка спільних науково-технічних проєктів
Українсько-китайські відносини	0	0,6	0,1	0,8	0,7	0,8	0,2	-0,4	0,8	0,8
Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»	0,8	0	0,2	0,9	0,5	0,6	0,5	0	0	0
Торгівля між Україною та КНР	0,1	0,2	0	0,5	0,3	0,7	0,2	-0,6	0,5	0,2
Китайські інвестиції	0,8	0,9	0,2	0	0	0,3	0	-0,7	0,9	0,2
Співробітництво в міжнародних організаціях	0,8	0,5	0,9	0,4	0	0,9	0,7	-0,7	0,3	0,4
Політичний діалог між Україною та КНР	0,6	0,8	0,9	0,7	0,8	0	0,7	-0,7	0,8	0,9
Міжнародні економічні зв'язки України	0,7	0,8	0,4	0	0,7	0,6	0	-0,4	0	0,7
Війна Росії проти України	-0,5	0	-0,9	-0,1	0	0,4	0	0	-0,9	-0,2
Співпраця у сфері промисловості	0,8	0	0,4	0,9	0	0,8	0	-0,4	0	0
Розробка спільних науково-технічних проєктів	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,8	0,2	-0,1	0	0

Таблиця Б.3.11 – Результати розрахунків за сценарієм 3

	Українсько-китайські відносини	Співпраця у рамках проекту «Один пояс, один шлях»	Торгівля між Україною та КНР	Китайські інвестиції	Співробітництво в міжнародних організаціях	Політичний діалог між Україною та КНР	Міжнародні економічні зв'язки України	Війна Росії проти України	Співпраця у сфері промисловості	Розробка спільних науково-технічних проектів
Українсько-китайські відносини	735,7	134,3	166	151,6	82,1	78,14	105	-206	192	155
Співпраця у рамках проекту «Один пояс, один шлях»	144,6	610,8	225	201,6	105	118	120	-265	256	272
Торгівля між Україною та КНР	127,4	155,7	611	152,3	115	93,79	123	-227	184	210
Китайські інвестиції	114,1	136,6	199	645,8	122	104,2	132	-196	186	221
Співробітництво в міжнародних організаціях	215,8	263,1	251	255,4	636	157,8	171	-295	303	321
Політичний діалог між Україною та КНР	134,7	144,3	167	159,1	93,8	760	100	-179	207	202
Міжнародні економічні зв'язки України	220,6	262,1	311	309,2	156	175,6	534	-357	373	324
Війна Росії проти України	-103,9	-166,6	-110	-160	-133	-115	-146	516	-106	-208
Співпраця у сфері промисловості	103,3	148,3	179	127,9	117	84,39	128,	-237	604	211
Розробка спільних науково-технічних проектів	146,8	150,2	196	188	106	71,24	108	-232	234	424

Таблиця Б.3.12 – Нормалізована таблиця розрахунків за сценарієм 3

	Українсько-китайські відносини	Співпраця у рамках проекту «Один пояс, один шлях»	Торгівля між Україною та КНР	Китайські інвестиції	Співробітництво в міжнародних організаціях	Політичний діалог між Україною та КНР	Міжнародні економічні зв'язки України	Війна Росії проти України	Співпраця у сфері промисловості	Розробка спільних науково-технічних проектів
Українсько-китайські відносини	0,961	0,175	0,217	0,198	0,1	0,102	0,13	-0,26	0,25	0,2
Співпраця у рамках проекту «Один пояс, один шлях»	0,189	0,798	0,294	0,263	0,13	0,154	0,15	-0,34	0,33	0,35
Торгівля між Україною та КНР	0,166	0,203	0,799	0,199	0,15	0,122	0,16	-0,29	0,24	0,27
Китайські інвестиції	0,149	0,178	0,260	0,844	0,16	0,136	0,17	-0,25	0,24	0,28
Співробітництво в міжнародних організаціях	0,282	0,344	0,328	0,333	0,83	0,206	0,22	-0,38	0,39	0,42
Політичний діалог між Україною та КНР	0,176	0,188	0,218	0,208	0,12	0,993	0,13	-0,23	0,27	0,26
Міжнародні економічні зв'язки України	0,288	0,342	0,406	0,404	0,20	0,229	0,69	-0,46	0,48	0,42
Війна Росії проти України	-0,135	-0,217	-0,145	-0,209	-0,17	-0,15	-0,19	0,67	-0,13	-0,27
Співпраця у сфері промисловості	0,135	0,193	0,234	0,167	0,15	0,110	0,16	-0,31	0,79	0,27
Розробка спільних науково-технічних проектів	0,191	0,196	0,256	0,245	0,13	0,093	0,14	-0,3	0,30	0,55

Таблиця Б.3.13 – Вихідна матриця для сценарію 4

	Українсько-китайські відносини	Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»	Торгівля між Україною та КНР	Китайські інвестиції	Співробітництво в міжнародних організаціях	Політичний діалог між Україною та КНР	Міжнародні економічні зв'язки України	Війна Росії проти України	Співпраця у сфері промисловості	Розробка спільних науково-технічних проєктів
Українсько-китайські відносини	0	0,6	0,7	0,8	0,7	0,8	0,2	-0,4	0,1	0,8
Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»	0,8	0	0,2	0,9	0,5	0,6	0,5	0	0	0
Торгівля між Україною та КНР	0,9	0,2	0	0,5	0,3	0,7	0,2	-0,6	0,5	0,2
Китайські інвестиції	0,8	0,9	0,2	0	0	0,3	0	-0,7	0,9	0,2
Співробітництво в міжнародних організаціях	0,8	0,5	0,9	0,4	0	0,9	0,7	-0,7	0,3	0,4
Політичний діалог між Україною та КНР	0,6	0,8	0,9	0,7	0,8	0	0,7	-0,7	0,8	0,9
Міжнародні економічні зв'язки України	0,7	0,8	0,4	0	0,7	0,6	0	-0,4	0	0,7
Війна Росії проти України	-0,5	0	-0,9	-0,1	0	0,4	0	0	-0,9	-0,2
Співпраця у сфері промисловості	0,1	0	0,4	0,9	0	0,8	0	-0,4	0	0
Розробка спільних науково-технічних проєктів	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,8	0,2	-0,1	0	0

Таблиця Б.3.14 – Результати розрахунків для сценарію 4

	Українсько-китайські відносини	Співпраця у рамках проекту «Один пояс, один шлях»	Торгівля між Україною та КНР	Китайські інвестиції	Співробітництво в міжнародних організаціях	Політичний діалог між Україною та КНР	Міжнародні економічні зв'язки України	Війна Росії проти України	Співпраця у сфері промисловості	Розробка спільних науково-технічних проєктів
Українсько-китайські відносини	710,5	132	148	153	78,6	77,6	102	-202,1	211	150
Співпраця у рамках проекту «Один пояс, один шлях»	140,1	592	195	201	101	115	115	-259,8	284	264
Торгівля між Україною та КНР	105,4	143	648	144	104	87,2	113	-220,3	204	191
Китайські інвестиції	115,9	130	164	627	119	98,7	127	-186,5	197	213
Співробітництво в міжнародних організаціях	209,2	257	224	250	615	154	167	-290,5	331	313
Політичний діалог між Україною та КНР	129,2	138	147	154	91	738	96,5	-175,8	221	194
Міжнародні економічні зв'язки України	212,3	256	275	306	151	173	516	-353,2	413	315
Війна Росії проти України	-105,1	-161	-95,4	-150	-132	-110	-143	497,8	-112	-205
Співпраця у сфері промисловості	123,6	151	151	117	125	83,4	132,	-227,2	503	222
Розробка спільних науково-технічних проєктів	141,5	145	173	184	103	70,1	105	-228,4	256	408

Таблиця Б.3.15 – Нормалізована матриця розрахунків для сценарію 4

	Українсько-китайські відносини	Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»	Торгівля між Україною та КНР	Китайські інвестиції	Співробітництво в міжнародних організаціях	Політичний діалог між Україною та КНР	Міжнародні економічні зв'язки України	Війна Росії проти України	Співпраця у сфері промисловості	Розробка спільних науково-технічних проєктів
Українсько-китайські відносини	0,98	0,18	0,2	0,21	0,1	0,1	0,14	-0,280	0,29	0,2
Співпраця у рамках проєкту «Один пояс, один шлях»	0,19	0,82	0,27	0,27	0,14	0,15	0,16	-0,360	0,39	0,36
Торгівля між Україною та КНР	0,14	0,19	0,9	0,2	0,14	0,12	0,15	-0,305	0,28	0,26
Китайські інвестиції	0,16	0,18	0,22	0,87	0,16	0,13	0,17	-0,259	0,27	0,29
Співробітництво в міжнародних організаціях	0,29	0,35	0,31	0,34	0,85	0,21	0,23	-0,403	0,46	0,43
Політичний діалог між Україною та КНР	0,17	0,19	0,2	0,21	0,12	1,02	0,13	-0,244	0,3	0,26
Міжнародні економічні зв'язки України	0,29	0,35	0,38	0,42	0,21	0,24	0,71	-0,490	0,57	0,43
Війна Росії проти України	-0,14	-0,22	-0,13	-0,2	-0,18	-0,15	-0,19	0,691	-0,15	-0,28
Співпраця у сфері промисловості	0,17	0,21	0,21	0,16	0,17	0,11	0,18	-0,315	0,69	0,3
Розробка спільних науково-технічних проєктів	0,19	0,2	0,24	0,25	0,14	0,09	0,14	-0,317	0,35	0,56